

2016 YILI

FAALİYET RAPORU

İL İSTİHDAM VE MESLEKİ EĞİTİM KURULLARI

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	3
2. AKTİF İŞGÜCÜ PROGRAMLARINA YÖNELİK FAALİYETLER.....	6
2.1. Mesleki Eğitim Kursları	7
2.2. İşbaşı Eğitim Programları.....	7
2.3. Girişimcilik Eğitim Programları	9
2.4. Toplum Yararına Programlar (TYP).....	9
3. İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZLERİNE YÖNELİK FAALİYETLER.....	10
4. ÖZEL POLİTİKA GEREKTİREN GRUPLARA YÖNELİK FAALİYETLER.....	15
4.1. Eski Hükümlüler	16
4.2. Engelliler.....	18
4.3. Kadınlar	21
4.4. Gençler	26
5. ÜYE KURUMLARIN TOPLANTILARA KATILIM DURUMLARI	29
6. KURULLARDA ALINAN ÖRNEK KARARLAR.....	31
7. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER.....	34

TABLÖLAR VE GRAFİKLER

TABLO 1: MESLEKİ EĞİTİM KURSLARI FA YDALANICI SA YISI.....	7
TABLO 2: İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARI FA YDALANICI SA YISI.....	7
TABLO 3: GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM PROGRAMLARI FA YDALANICI SA YISI	9
TABLO 4: ESKİ HÜKÜMLÜ BİREYSEL GÖRÜŞME SA YISI	16
TABLO 5: ESKİ HÜKÜMLÜ İŞE YERLEŞTİRME.....	16
TABLO 6: : ESKİ HÜKÜMLÜ MESLEKİ EĞİTİM KURSU.....	17
TABLO 7: ESKİ HÜKÜMLÜ İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARI.....	18
TABLO 8: ESKİ HÜKÜMLÜ GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM PROGRAMLARI	18
TABLO 9: ENGELLİ BİREY İŞE YERLEŞTİRME	19
TABLO 10: ENGELLİ BİREY BİREYSEL GÖRÜŞME	19
TABLO 11: ENGELLİ BİREY MESLEKİ EĞİTİM	20
TABLO 12: ENGELLİ BİREY İŞBAŞI EĞİTİM.....	20
TABLO 13: ENGELLİ BİREY GİRİŞİMCİLİK PROGRAMLARI	21
TABLO 14: KADIN, İŞE YERLEŞTİRME ORANI	21
TABLO 16: KADIN, BİREYSEL GÖRÜŞME ORANI.....	23
TABLO 17: KADIN, İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARI FA YDALANICI ORANI.....	24
TABLO 18: KADIN, GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM PROGRAMLARI FA YDALANICI ORANI	26
TABLO 19: GENÇ, İŞE YERLEŞTİRME.....	27
TABLO 20: GENÇ, BİREYSEL GÖRÜŞME	27
TABLO 21: GENÇ, MESLEKİ EĞİTİM	28
TABLO 22: GENÇ, İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI.....	28
TABLO 23: GENÇ, GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM PROGRAMI	29
TABLO 24: ÜYE KURUM VE KURULUŞLARI TOPLANTILARA KATILIM ORANLARI	30

1. GİRİŞ

Kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütölen iş ve işçi bulma faaliyetlerinin yerelleştirilmesi pek çok ölkede gözlenen bir eğilim olarak karşımıza çıkmaktadır. Sözü edilen bu eğilim, günümüzde daha da belirginleşmiştir. İşsizlikle mücadelede başarı sağlamak, istihdamı geliştirerek il ve ölk ekonomisine katkı sağlamak, insan kaynaklarının geliştirilmesine destek vermek, eğitim ve istihdam ilişkisine katkı sağlamak amacıyla yerelde faaliyet gösteren birimlerin etkinlik ve verimliliğinin artırılması büyük bir öneme sahiptir. Bu nedenle, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununda yapılan değışiklikten önce “İl İstihdam Kurulları”

olarak faaliyette bulunan kurullar, 5763 sayılı “İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”da yapılan düzenlemeyle birlikte, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde faaliyette bulunan “İl Mesleki Eğitim Kurulları” ile birleştirilmek suretiyle İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK) oluşturulmuştur.

İİMEK’ler; Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Genel Müdürlükle birlikte, İŞKUR’un dört temel organından birini oluşturmaktadır. İlin istihdam ve mesleki eğitim politikasını oluşturmak, Milli Eğitim Bakanlığınca gönderilen mesleki ve teknik eğitim çerçeve programlarının işgücü piyasası araştırma sonuçlarına göre ilin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi için görüş bildirmek, mesleki ve teknik eğitim uygulamalarında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne yardımcı olmak, mesleki eğitim, işgücü ve istihdam konularında kurum ve kuruluşlardan gelecek görüş ve önerileri incelemek, değerlendirmek ve sonuçlandırmak, il düzeyinde istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirleri belirlemek ve gereği için ilgili kurum ve kuruluşlara bildirmek, işgücü piyasası araştırma sonuçları da dikkate alınarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Kurum tarafından hazırlanan işgücü yetiştirme faaliyetlerine ilişkin planları onaylamak ve bunların uygulama sonuçlarını izlemek, mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesine ilişkin tam gün tam yıl eğitim uygulaması ile ilgili görüş bildirmek, İşgücü ihtiyaç analizleri sonuçlarını da dikkate alarak, ilde bulunan tüm mesleki ve teknik eğitim veren okul veya kurumların bünyesinde yer alacak alan ve dalların belirlenmesi, kısa, orta ve uzun vadede ilin mesleki ve teknik eğitim okul yatırımlarının planlanması ile beraber eğitimi yapılacak alan ve dal ihtiyaçlarını belirleyerek, Milli Eğitim Bakanlığınca görüş sunmak, çıraklık ve mesleki eğitim kapsamı dışında çocuk çalıştırılmasının önüne geçilmesi konusunda gerekli çalışmaları yapmak, İİMEK’lerin görevleri arasında yer almaktadır.

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları; valinin başkanlığında, belediye başkanı, büyükşehir belediyesi bulunan illerde büyükşehir belediye başkanı veya genel sekreteri ya da genel sekreter yardımcısı, il özel idaresi genel sekreteri, il milli eğitim müdürü, il bilim, sanayi ve teknoloji müdürü, çalışma ve iş kurumu il müdürü, il ticaret ve sanayi odası başkanı veya başkanları, işçi konfederasyonlarından birer temsilci, işveren konfederasyonlarından birer temsilci, Sakatlar Konfederasyonundan bir temsilci, il esnaf ve sanatkârlar odaları birliği başkanı, ilde bulunan yükseköğretim kurumlarının çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümü veya mesleki teknik eğitim bölümlerinden valinin belirleyeceği bir öğretim üyesi, il gümrük ve ticaret müdürü, kalkınma ajansı temsilcisinden oluşmaktadır.

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte 21/01/2016 tarih ve 29600 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda;

- ❖ “Kurul toplantılarına Genel Müdürlükten İstihdam Uzmanları, Daire Başkanları ve üstü düzeyde katılım sağlanabilir” hükmüyle merkez-yerel işbirliği daha da güçlendirilmiştir.
- ❖ “Toplantılar, il istihdam politikası ve il mesleki eğitim politikası başlıklarında yapılacak iki oturumdan oluşur. Oluşturulacak il mesleki eğitim politikalarının istihdam politikaları ile uyumlu olmasına dikkat edilir” denilerek toplantıların etkinliği artırılmıştır.
- ❖ “Genel Müdürlük tarafından yazı ile bildirilen ve devletin genel işgücü piyasası politikaları ile uyumlu politikalar öncelikli olarak dikkate alınır” hükmü ile İİMEK kararlarının üst politika belgeleri ile eşgüdümlü olması amaçlanmıştır.
- ❖ Denetim Kurulunun aktif işgücü hizmetleri kapsamındaki kurs ve programlar ile sonuçlarını, her ay denetleme yetkisi, “faaliyet süresince en az bir kere” olarak değiştirilmiştir. Böylece denetimlerde etkinlik artırılmıştır.
- ❖ Kurul ve organlarının verimli çalışmasını sağlayacak adımlar atılmış, üyelerin mazeretsiz katılmama gibi durumlarına yönelik tedbirler getirilmiştir.
- ❖ Denetim üyelerinin belirlenmesinde, Kurulların ana paydaşı olan MEB temsilcisine öncelik verilmesi hükme bağlanmıştır.
- ❖ Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliği kapsamındaki kurs/programların uygulanması sürecinde oluşabilecek sorunlar için öngörülen yaptırımlarla İİMEK Yönetmeliğindeki yaptırımlar uyumlaştırılmıştır.

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 81 İl Müdürlüğümüzün hazırlamış olduğu Faaliyet Raporları ile İİMEK toplantılarında alınan kararlardan yararlanmak suretiyle hazırlanmıştır. Raporda;

İşgücü piyasası analiz sonuçları, aktif işgücü piyasası sonuçları ile özel politika gerektiren gruplara yönelik faaliyetler incelenmiştir.

İİMEK üyesi kurum ve kuruluşların toplantılara katılım durumları ile İİMEK’lerde alınmış “kadın, genç, engelli, eski hükümlü, çocuk işçiliği” vb konularda, örnek teşkil edebilecek kararlar değerlendirilmiştir.

2016 Yılı İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları Faaliyet Raporu, 7 bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümü ile başlayan Rapor; Aktif İşgücü Piyasası Programlarına Yönelik Faaliyetler, İşgücü Piyasasına Yönelik Faaliyetler, Özel Politika Gerektiren Gruplara Yönelik Faaliyetler ile devam etmekte, 5 inci bölümde Üye Kurumların Toplantılara Katılım Durumları, 6 ncı bölümde Kurullarda Alınan Örnek Kararlar ve son bölümde ise değerlendirme ve öneriler yer almaktadır.

2. AKTİF İŞGÜCÜ PROGRAMLARINA YÖNELİK FAALİYETLER

Ülkemizin kamu istihdam kurumu olan İŞKUR’un aktif işgücü programlarına yönelik çok çeşitli faaliyetleri bulunmaktadır. Bu faaliyetlerin amaçları aşağıda yer aldığı şekliyle özetlenebilmektedir.

İş arayanlara işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikleri kazandırmak, mesleksizlik sorununun çözümü için işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan mesleklerde nitelikli işgücü yetiştirmek, işsizlerin ve üniversite öğrencilerinin mesleki tecrübe eksikliğini gidermek, yeni girişimcilerin desteklenmesi amacı ile istihdamın artırılması dezavantajlı kişilerin işgücü piyasasına dâhil edilmesi yoluyla toplumsal hayata katılımının artırılması ve işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde/yerlerde, toplum yararına bir iş/hizmetin gerçekleştirilmesi, bireylerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engellemek, bu kişilerin işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve geçici gelir desteği sağlamak.

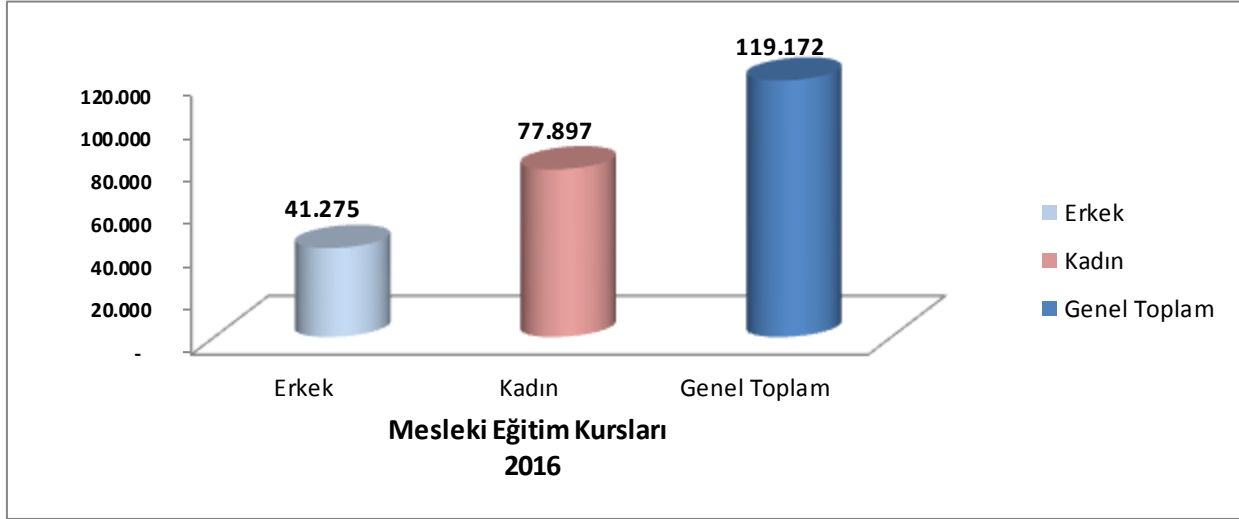
Yukarıda ifade edilmiş olan amaçları gerçekleştirebilmek için, mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları, girişimcilik eğitim programları, dezavantajlı kişilere yönelik özel uygulamalar ve toplum yararına programlar uygulanmaktadır.

Aktif işgücü faaliyetleri; İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarında alınan kararlar doğrultusunda yaşama geçirilmekte ve bu faaliyetler her geçen gün çok daha başarılı bir şekilde uygulanmak suretiyle, ülkemiz işgücü piyasasına çok olumlu katkılar sunulmaktadır.

2.1. Mesleki Eğitim Kursları

İŞKUR, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu tüm mesleklerde işsizlerin niteliklerini geliştirerek istihdam edilebilirliklerini artırmak amacıyla mesleki eğitim kursları düzenlemektedir.

Tablo 1: Mesleki Eğitim Kursları Faydalanıcı Sayısı

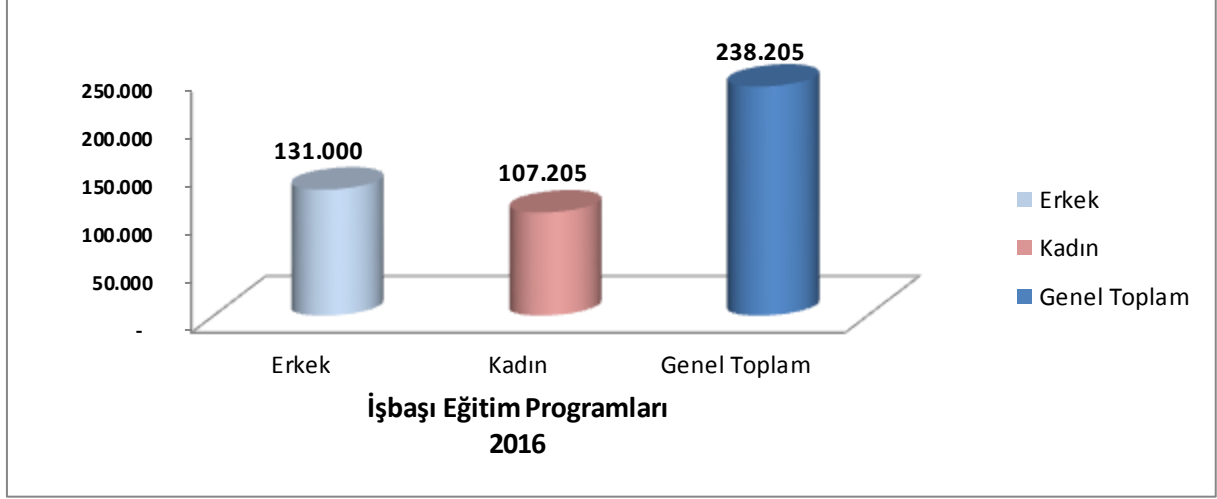

2016 yılında toplam 119 bin 172 kişi, İŞKUR tarafından mesleki eğitim kurslarından yararlanmıştır. Bu kişilerin, 41 bin 275 bini erkek, 77 bin 897 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır.

2.2. İşbaşı Eğitim Programları

İşbaşı eğitim programları, işsizlerin işbaşında eğitilmesini ve işe daha kolay yerleştirilmesini amaçlayan programlardır.

Tablo 2: İşbaşı Eğitim Programları Faydalanıcı Sayısı

İŞKUR tarafından 2016 yılında 131 bini erkek, 107 bin 205'i kadın olmak üzere 238 bin 205 kişi işbaşı eğitim programlarından yararlandırılmıştır.

2017 yılında Bakanlığımız tarafından başlatılan “Çalışma Hayatında Milli Seferberlik” programını kapsamında da yeni bir istihdam teşviki getirilmiştir. 9/2/2017 tarihli ve 29974 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 687 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa geçici 17 nci madde eklenmiştir.

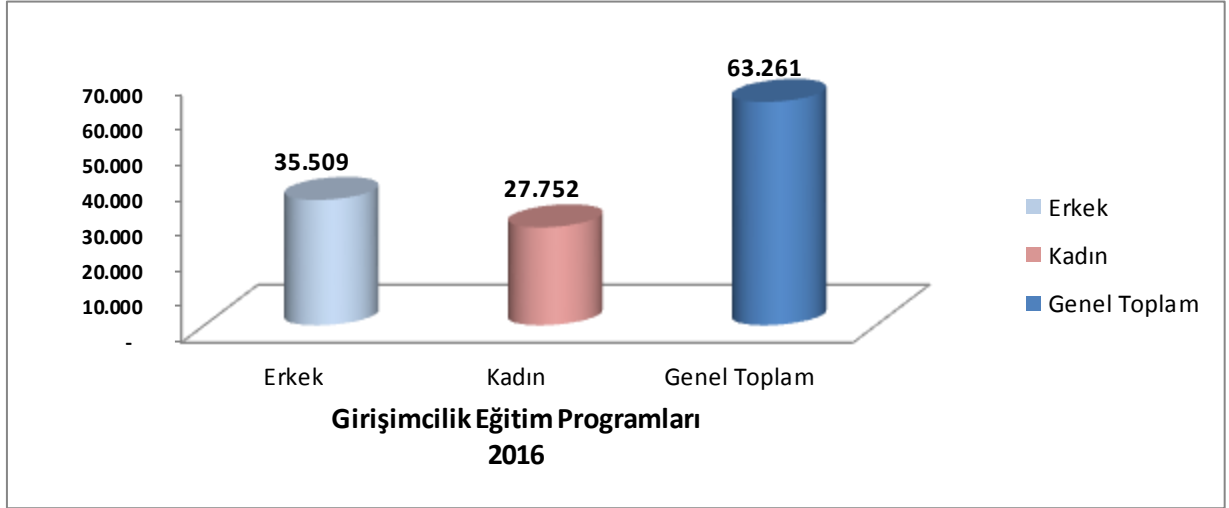
Buna göre;

“31/12/2017 tarihine kadar işe alınan her bir sigortalı için geçerli olmak üzere, 1/2/2017 tarihinden itibaren özel sektör işverenlerince Kuruma kayıtlı işsizler arasından işe alınanların; işe alındıkları tarihten önceki üç aya ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde kayıtlı sigortalılar dışında olmaları ve 2016 yılı Aralık ayına ilişkin aylık prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısına ilave olmaları kaydıyla işe alındıkları tarihten itibaren 31/12/2017 tarihine kadar geçerli olmak üzere sigortalının aylık prim ödeme gün sayısının 22,22 TL ile çarpılması sonucunda bulunacak tutar, bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri sigortalı hisseleri dâhil tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle işverene destek ödemesi yapılacak ve destek tutarı Fondan karşılanacaktır.

2.3. Girişimcilik Eğitim Programları

Girişimcilik eğitim programları; işsizlerin iş planına dayalı iş kurma ve yonetme hususlarında eğitilmesi, iş planlarını oluşturmaları, KOSGEB ve benzeri finansman kaynaklarına erişimlerini kolaylaştırması için yuruteden eğitim programlarıdır.

Tablo 3: Girişimcilik Eğitim Programları Faydalancı Sayısı

2016 yılında toplam 63 bin 261 kişi girişimcilik eğitim programlarından yararlanmıştır. Bu kişilerin 35 bin 509'u erkek, 27 bin 752'si kadınlardan oluşmaktadır.

Girişimcilik eğitim programından yararlanan 11 bin 902 kişi 15-24 yaş grubunda yer almaktadır.

2.4. Toplum Yararına Programlar (TYP)

Toplum Yararına Program (TYP) işsizliğin yoğun olduğu donem veya yerlerde işsizlerin, çalışma hayatından uzun süre ayrı kalarak çalışma alışkanlıkları ile disiplinlerini kaybetmelerini ve maddi açıdan sorun yaşamalarını onlemek, geçici sureli olarak istihdam edilmelerini sağlamak uzere yuruteden programlardır. evre temizliği, kamusal altyapının yenilenmesi, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda evre duzenlemesi ile bakım onarım ve temizlik işleri yapılması, yenileme, tarihi ve kulterel mirasın korunması, ağaçlandırma, park duzenlemesi vadi ve dere islahı ve erozyonu onleme gibi alanlarda toplumun butunune fayda sağlamak uzere programlar duzenlenmektedir.

3. İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZLERİNE YÖNELİK FAALİYETLER

İşgücü arz ve talebinin niteliklerinin incelenip buna uygun tedbirlerin zamanında alınması, işgücü piyasasının arzu edilen düzeyde olmasına büyük oranda katkı sağlamaktadır. Dünyanın birçok ülkesinde yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin yüksek olduğu hususu sıklıkla ifade edilmektedir. Bu duruma neden olan faktörlerin başında etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığının karşılanamaması gelmektedir. İşgücü mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere uygun eleman olmaması nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücret düzeyinin beğenilmemesi nedeniyle açık işler vaktinde kapatılamamaktadır.

İşgücü piyasasından temin edilen bilgiler; arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi açısından oldukça önemlidir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından işgücü piyasasının arz tarafına yönelik verilerin büyük bir kısmı elde edilmektedir. İŞKUR İşgücü Piyasası Talep Araştırmaları ise işgücü piyasasının talep tarafına yönelik olarak sağlıklı verilerin elde edilmesi amacıyla yapılmaktadır.

İŞKUR tarafından 2007 yılından bu yana 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nda İŞKUR'a verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla periyodik olarak işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. 2007 yılından itibaren devam eden araştırmalar Türkiye geneli için 2009 yılından beri yılda iki defa yapılmaktadır. 2011 yılı işgücü piyasası araştırmaları açısından önem arz etmektedir. Zira işgücü piyasası araştırmaları, 2011 yılının ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Yapılan çalışmaların temel amaçları; işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklinde ifade edilebilmektedir.

İŞKUR'un yanı sıra diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamak ve mesleki eğitim planlamasının ihtiyaca uygun olması için veri sağlamak da, yapılan çalışmaların önemli amaçlarından birisini teşkil etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırmaları kapsamında bu yıl 8 Nisan – 6 Mayıs tarihlerinde 88 bin 966 işyeri, İş ve Meslek Danışmanları tarafından ziyaret edilmiş olup, bu ziyaretlerin sonucunda oldukça kapsayıcı sonuçlara ulaşılmıştır.

TÜİK İş Kayıtları Sistemi altlık olarak kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ve daha fazla istihdamlı işyerleri, çalışmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırma kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflamasına (NACE Rev 2.) göre; Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık, Kamu Yönetimi ve Savunma; Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2 ve daha fazla istihdamlı işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi “işyeri” olarak belirlenmiştir. 17 sektör bazında 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli, 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri için Türkiye geneli ve il düzeyi tahmini verilmiştir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri için 77 ilde tamsayım 4 ilde ise örnekleme yöntemi ile tespit edilen işyerleri ziyaret edilmiştir.

Bu araştırma ile İşgücü Piyasası Araştırmaları kapsamında 2-9 istihdamlı işyerleri için de tahmin üretilmiştir. Bugüne kadar İPA'lara yapılan en büyük eleştirilerden biri 10 ve daha fazla istihdamlı işyerlerini kapsamaması ve 2-9 istihdamlı işyerlerinin dışarıda bırakılması olmuştur. 2015 yılında yapılan çalışmada 2 ve daha fazla istihdamlı işyerleri ilk defa kapsama dâhil edilmiştir. 2016 yılında düzenlenmiş olan çalışmada ise daha fazla kırılım sağlanarak 2-9 istihdamlı, 10-19 istihdamlı işyerleri için 17 sektörde ve Türkiye geneli tahmin üretilmesi planlanmış ve 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri için il ve Türkiye geneline ait veri üretilmiştir. Bu kapsamda 2-9 istihdamlı 11 bin 531 işyeri ziyaret edilmiş olup 6 bin 989 işyerine soru kâğıdı uygulanmıştır. 10-19 istihdamlı 4 bin 684 işyeri ziyaret edilmiş olup 3 bin 408 işyerine soru kâğıdı uygulanmıştır. 20 ve daha fazla istihdamlı 72 bin 751 işyeri ziyaret edilmiş olup 58 bin 93 işyerine soru kâğıdı uygulanmıştır.

2016 yılı İşgücü Piyasası Araştırması 8 Nisan-6 Mayıs 2016 tarihleri arasında 2-9, 10-19 ve 20+ işyerleri ziyaret edilerek gerçekleştirilmiştir. 2-9 ve 10-19 çalışması olan işyerlerinde Türkiye geneli sonuç alınacak şekilde örnekleme çekilirken, 20 ve daha fazla çalışması olan işyerleri için ise 77 ilde tam sayım, 4 ilde örnekleme ile çalışma hayata geçirilmiştir. Çalışma kapsamında Türkiye genelinde 1 milyon 67 bin 831 işyerini kapsayan veri derlenmiştir. 1 milyon 67 bin 831 işyerinde 9 milyon 949 bin 483 çalışan olduğu tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında 874 bin 687'si 2-9 istihdamlı, 97 bin 524'ü 10-19 istihdamlı ve 95 bin 620'si ise 20+ istihdamlı olmak üzere toplam 1 milyon 67 bin 831 işyeri için veri üretilmiştir.

İşyerlerinin yüzde 81,9'u 2-9, yüzde 9,1'i 10-19, yüzde 9'u ise 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleridir. Sektörler itibarıyla en fazla işyeri sırasıyla "Toptan ve Perakende Ticaret", "İmalat" ve "İnşaat" sektörlerinde yer almaktadır. En az işyeri ise "Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım" sektöründe yer almaktadır.

İşyerlerinin sektörel dağılımını işyeri büyüklüklerine göre incelediğimizde farklılaşma olduğunu görmekteyiz. Bütün işyeri büyüklüklerinde en fazla işyeri bulunan ilk iki sektör Toptan ve Perakende Ticaret ile İmalat sektörleridir. Ancak 2-9 ile 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe iken 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ilk sırada İmalat sektörü bulunmaktadır.

Sektörlerin tamamında 2-9 istihdamlı işyeri sayısının, 10-19 istihdamlı ve 20+ istihdamlı işyeri sayılarından fazla olduğu görülmektedir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektörü dışındaki bütün sektörlerde işyerlerinin yarısından fazlası 2-9 istihdamlı işyeridir. Ülkemizdeki işyerlerinin önemli bir kısmı küçük ölçeklidir.

İşyerlerinin yüzde 23,4'ü 0-4 yaş aralığında, yüzde 26,1'i 'si ise 5-9 yaş aralığındadır. Buna göre işyerlerinin yüzde 49,6'sı yani yarıya yakın kısmı son 9 yıl içinde faaliyete başlamıştır.

İşyerlerinin yalnızca yüzde 12,7'si 25 yıl ve üzerinde bir süredir faaliyet göstermektedir. "Eğitim" sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 65,9'sı 10 yıldan genç işyerleridir. "Finans ve Sigorta Faaliyetleri" sektöründe ise faaliyet gösteren 20 yaş ve üzeri işyerlerinin oranı yüzde 31,5'dir.

Çalışma kapsamındaki işyerlerinin yaklaşık yarısı 10 yıldan az süredir faaliyette olan genç işyerleridir. Özellikle Eğitim sektöründeki işyerleri diğer sektörlerle göre daha genç işyerleridir. Bu durumun ortaya çıkmasında son yıllarda özel eğitim kurumları ile ilgili yapılan yasal düzenlemelerin etkisi büyüktür. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe ise işyerlerinin yaklaşık yarısı 15 ve daha fazla süredir faaliyet göstermektedir. Bu sektördeki işyeri diğer sektörlerle göre daha uzun süredir faaliyet gösteren işyerleridir.

İşyerlerinin büyüklüğü ile işyerlerinin yaş dağılımı arasında farklılaşma söz konudur. 2-9 istihdamlı işyerleri içerisinde genç işyerlerinin oranı daha yüksek iken işyerlerinde çalışan sayısı arttıkça faaliyet gösterdikleri süre de artmaktadır. 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde

20'si, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 24'ü, 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin ise yüzde 29'u 20 yıl ve daha uzun süredir faaliyet göstermektedir.

İşyerlerinin Part-Time çalışanın olup olmama durumuna bakıldığında; 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 4,9'unun, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 8,8'inin, 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 12'sinin, 2+ istihdamlı işyerlerinin ise yüzde 5,9'unun, part-time çalışanın olduğunu görülmektedir. En yüksek part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 12 ile 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerindedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça part-time çalışanı olan işyeri oranı da artmaktadır. 2-9 istihdamlı işyerleri içinde; part-time çalışanı olan işyeri oranı en yüksek olan sektör yüzde 26,9 ile "Eğitim" sektörüdür. En düşük part-time çalışanı olan işyeri oranları ise yüzde 2,5 ile "Finans ve Sigorta Faaliyetleri" ve "Gayrimenkul Faaliyetleri" sektörlerinde mevcuttur.

Tüm işyeri büyüklüklerinde, Part-time çalışanı olan işyerlerinde kadın çalışan oranı, part-time çalışanı olmayan ve toplam işyerlerindeki kadın çalışan oranından daha fazladır. Part-time çalışanı olan 2-9 işyerlerinde kadın çalışan oranı yüzde 30,8, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 29,7, 20+ çalışanı olan işyerlerinde yüzde 34,1 ve işyerlerinin genelinde ise yüzde 33,2'dir. Part-time çalışanı olan işyerlerindeki istihdamın yüzde 33,2'si kadın iken bu oran part-time çalışanı olmayan işyerlerinde yüzde 23,6'dır. Çalışma kapsamındaki işyerlerinde çalışanların yüzde 25,2'sinin kadın olduğu göz önüne alındığında part-time çalışanı olan işyerlerinde kadın çalışan oranını daha yüksek seviyelerde olduğunu göstermektedir. Bütün işyeri büyüklüklerinde part-time çalışanı olan işyerlerinde kadınların çalışma oranı daha yüksektir.

İşyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumuna bakıldığında, 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 10,4'ünün, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 18,9'unun, 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 51,5'inin, 2+ istihdamlı işyerlerinin ise yüzde 34,6'sının, vardiyalı çalışma yaptığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde daha çok tercih edilmektedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça vardiyalı çalışma oranı da artmaktadır. Sektörlerin birçoğunda aynı yapı görülmektedir.

İşyerlerinin ihracat yapma durumuna bakıldığında; 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 3,9'unun, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 10,1'inin, 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'sinin, 2+ istihdamlı işyerlerinin ise yüzde 6,3'ünün, ihracat yaptığı görülmektedir. En yüksek ihracat yapma oranı yüzde 24,2 ile 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerindedir. En düşük ihracat

yapma oranı ise yüzde 3,9 ile 2-9 istihdamlı işyerlerindedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça ihracat yapma oranı da artmaktadır. Bu durum sektörlerin önemli bir kısmı için de geçerlidir.

Çalışma kapsamında işyerlerine daha önce İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanıp faydalanmadığı sorulmuştur. Araştırma kapsamındaki işyerlerinden yüzde 20,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. 2015 yılında bu oran yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyeri oranında artış gözlenmektedir. 2-9 işyerlerinde yüzde 15,5 olan İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı, 10-19 işyerlerinde yüzde 39,6'ya 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde yüzde 50,9'a yükselmektedir. Bu durum, işyeri büyüklüğü arttıkça İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranının da arttığını göstermektedir.

Araştırma kapsamındaki toplam 1 milyon 67 bin 831 işyerinden 106 bin 803 tanesinin çalışma döneminde açık işi olduğu tespit edilmiş ve 106 bin 803 işyerinde toplam 272 bin 925 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Araştırma kapsamındaki 2+ istihdamlı her 10 işyerinden 1'inde açık iş bulunmakta olup işyeri büyüklüklerine göre incelendiğinde; işyeri büyüklüğü arttıkça açık işi olan işyeri oranının da arttığı ortaya çıkmaktadır. Zira 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 8,9'unda açık iş bulunmakta olup 10-19 istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 14,1'e, 20+ istihdamlı işyerlerinde ise yüzde 16,2'ye yükselmektedir. Araştırma kapsamındaki işyerlerinin yaklaşık yüzde 82'lik kısmı 2-9 istihdamlı işyerlerinden oluşmaktayken, açık işi olan işyeri oranı 10-19 ve 20+ istihdamlı işyerlerinde daha fazla görülmektedir. Bir diğer ifadeyle 20+ istihdamlı her 100 işyerinde yaklaşık 16'sında, 2-9 istihdamlı her 100 işyerinde ise yaklaşık 9'unda açık iş bulunmaktadır.

Araştırma kapsamında işyerlerine yapılan ziyaretler sonucunda toplam 1 milyon 67 bin 831 işyerine ilişkin veri derlenmiştir. Söz konusu işyerlerinin 224 bin 556 tanesinin eleman temininde güçlük çektiği tespit edilmiştir. Bahse konu olan veri, işyeri büyüklüğüne göre incelendiğinde ise 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 28,9'unun temininde güçlük çektiği mesleklerin olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu durum 2-9 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 19,5'tir. 10-19 çalışanı olan işyerlerinde, işyerini büyütme kapasitesi olduğu düşünülen ve 20+ çalışanı olan üretim kapasitesi açısından büyük olduğu düşünülen işyerlerinde daha fazla eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir.

Çalışma kapsamında 2017 yılının Nisan-Mayıs döneminde hangi mesleklerde, hangi sektörlerde ve hangi bölgelerde istihdamın nasıl değişeceğini tahmini yapılmak istenmiştir.

Bu bağlamda işverenlere bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir. Mevsimsel etkileri ortadan kaldırmak için tam bir yıl sonrası sorulmuştur.

Türkiye genelinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 5,5 artacağı beklenmektedir. 2-9 istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişim oranının yüzde 10, 10-19 istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişim oranının yüzde 6,2, 20+ istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişim oranının yüzde 2,8 olacağı tahmin edilmektedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça istihdam artış beklentisi düşmektedir. 2015 yılında Türkiye geneli net istihdam artış oranı yüzde 5,1 olarak tahmin edilmişken 2016 yılında net istihdam artış oranı tahmini 5,5 olarak gerçekleşmiştir.

İl İstihdam ve Meslek Eğitim Kurullarının, yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü programlarının belirlenmesine, istihdam ve mesleki eğitim politikalarının oluşturulmasına, istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirlerin alınmasına, istihdam etkinlikleri ile mesleki eğitim uygulamalarının izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik faaliyetleri bulunmaktadır. İMEK toplantılarında; mesleklere göre mevcut istihdam durumları, açık işler, temininde güçlük çekilen meslekler ve istihdam beklentileri başta olmak üzere işverenlere yöneltilmiş olan sorulardan elde edilen cevapları bünyesinde barındıran işgücü piyasası araştırması faaliyetleri dikkate alınmak suretiyle karar alınması, işgücü piyasasının geleceği açısından yerinde olacaktır.

4. ÖZEL POLİTİKA GEREKTİREN GRUPLARA YÖNELİK FAALİYETLER

Diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de işgücü piyasasına girişte çeşitli gruplar birtakım sorunlar yaşamaktadır. Kadın, engelli, eski hükümlü ve gençler, işgücü piyasasına girişte güçlük yaşayan, dolayısıyla da özel politikalarla desteklenmesi gereken insanlardan oluşan bu gruplar, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarının istihdamı destekleyici, koruyucu ve geliştirici vizyonu içerisinde kendilerine yer bulmaktadırlar.

Toplumsal önyargılar, toplumun bilinç düzeyindeki yetersizlikler, cinsiyet temelli ayrımcılıklar, yeni işlerin oluşturulamaması gibi olumsuzluklar, özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına girişlerindeki ve istihdamda kalmalarında yaşanan sorunların önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Özellikle son yıllarda gerek kamu kurum ve kuruluşları gerekse de uluslararası kuruluşlarla etkin işbirliği çerçevesinde birlikte yürütülen başarılı çalışmaların sonucu olarak, işgücü

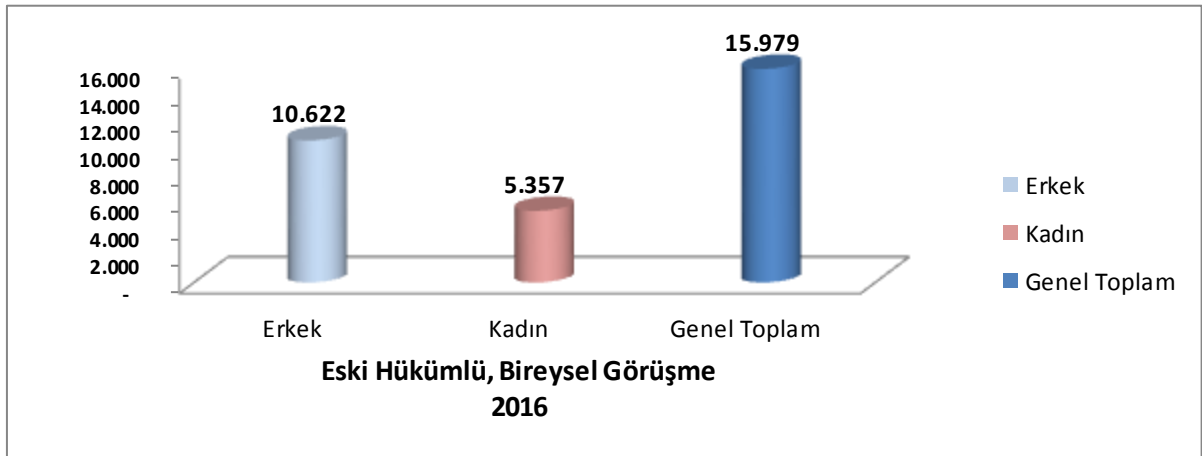
piyasasına girişte dezavantajlı durumda olan bu insanların istihdamı noktasında hatırı sayılır gelişmeler yaşanmaktadır.

Değişen ihtiyaçlara göre kendini geliştiren ve hitap ettiği kitleye nitelikli hizmet sunma anlayışı içerisinde olan İŞKUR, dezavantajlı gruplara yönelik olarak mevzuatsal ve sistemsel değişikliklere de hız vermektedir.

4.1. Eski Hükümlüler

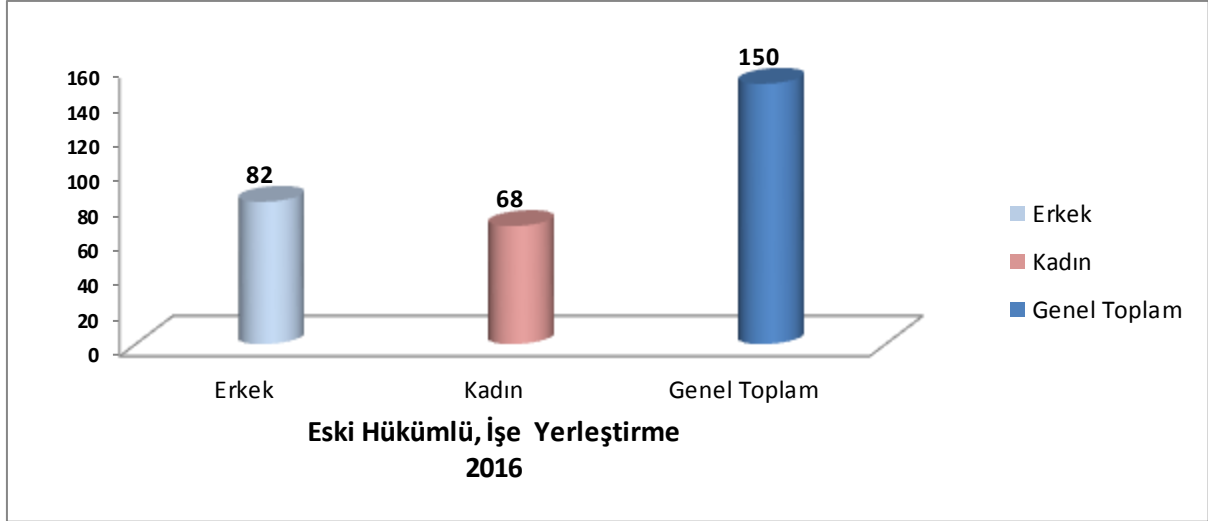
Özel politika gerektiren grupların içerisinde yer alan eski hükümlüler, işgücü piyasasına girişte önemli sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedir. İŞKUR tarafından gerçekleştirilen bireysel görüşmeler aracılığıyla, bu kişilerin karşılaştıkları sorunların ortadan kaldırılmasına çalışılmaktadır.

Tablo 4: Eski Hükümlü Bireysel Görüşme Sayısı

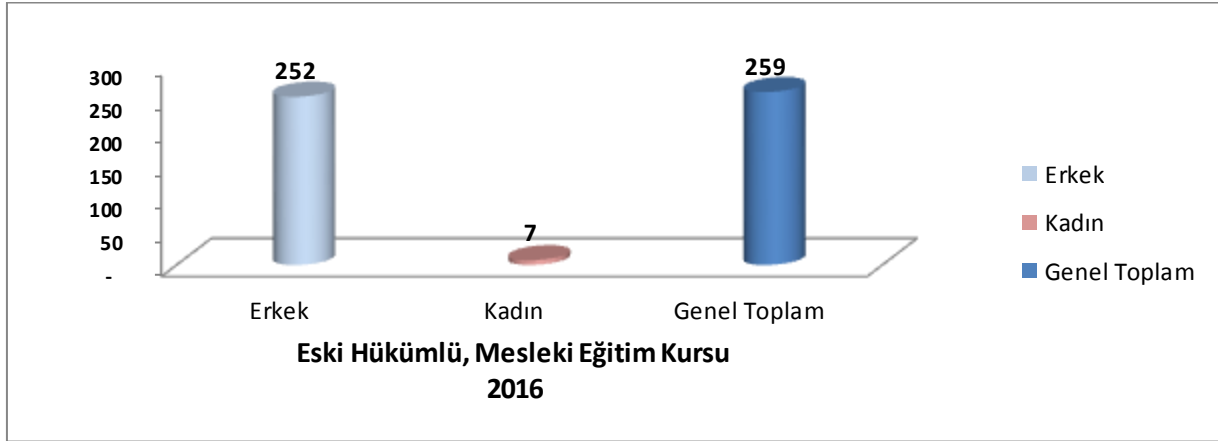
Bu kapsamda 2016 yılında 15 bin 979 eski hükümlü ile bireysel görüşme yapılmıştır. Bu kişilerden 10 bin 622'si erkek, 5 bin 357'si ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 5: Eski Hükümlü İşe Yerleştirme

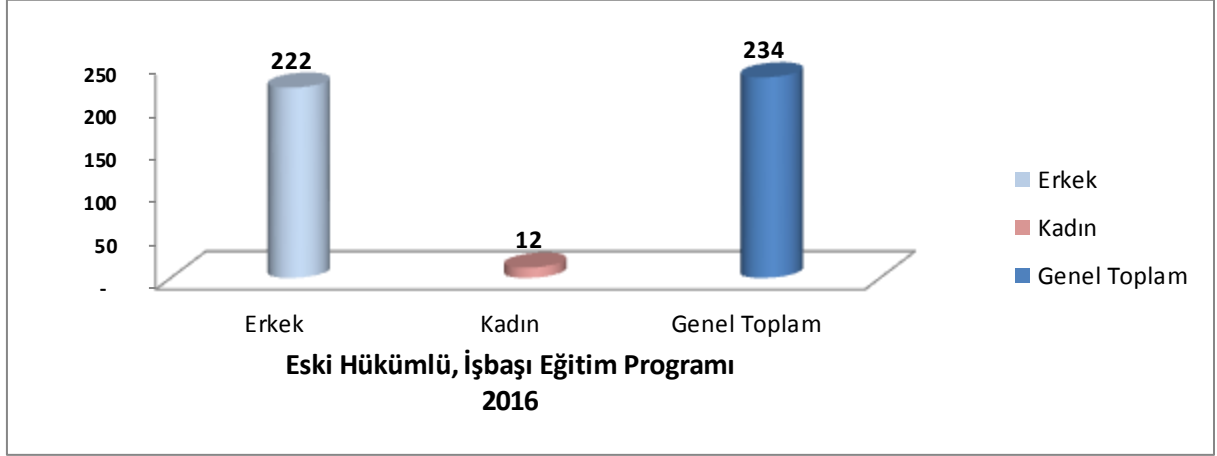
2016 yılında 150 Eski Hükümlü Kurum tarafından açılan taleplere yerleştirilmiştir. Bu kapsamda işe yerleşenlerin 68'i kadın, 82'si erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: : Eski Hükümlü Mesleki Eğitim Kursu

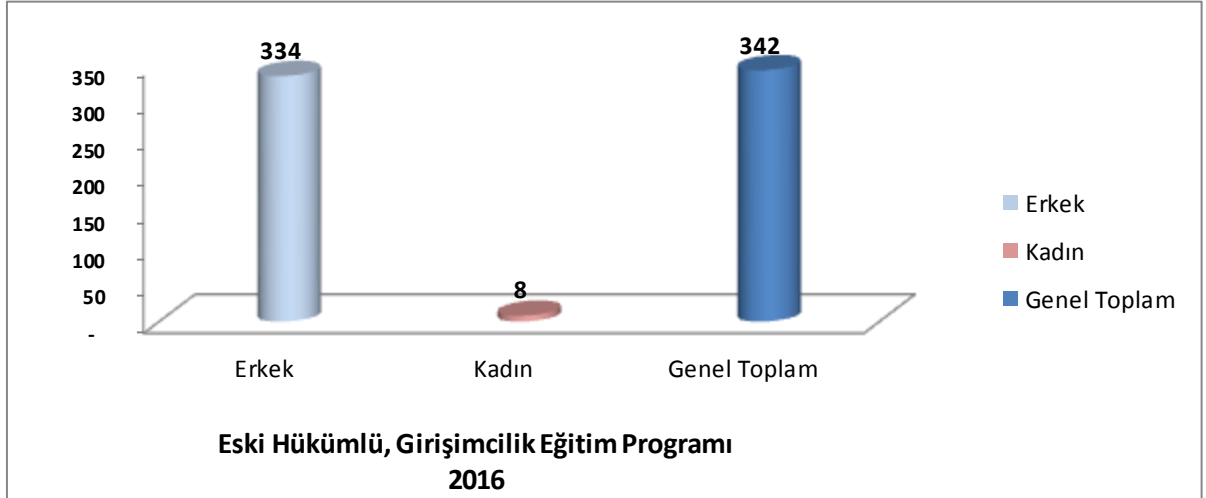
2016 yılında 259 Eski Hükümlü Kurum tarafından açılan kurslarda eğitim görmüştür. Bu kapsamda programdan faydalananların 7'si kadın, 252'si erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 7: Eski Hükümlü İşbaşı Eğitim Programları

2016 yılında 234 Eski Hükümlü Kurum tarafından açılan işbaşı eğitim programlarında eğitim görmüştür. Bu kapsamda programdan faydalananların 12'si kadın, 222'si erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 8: Eski Hükümlü Girişimcilik Eğitim Programları

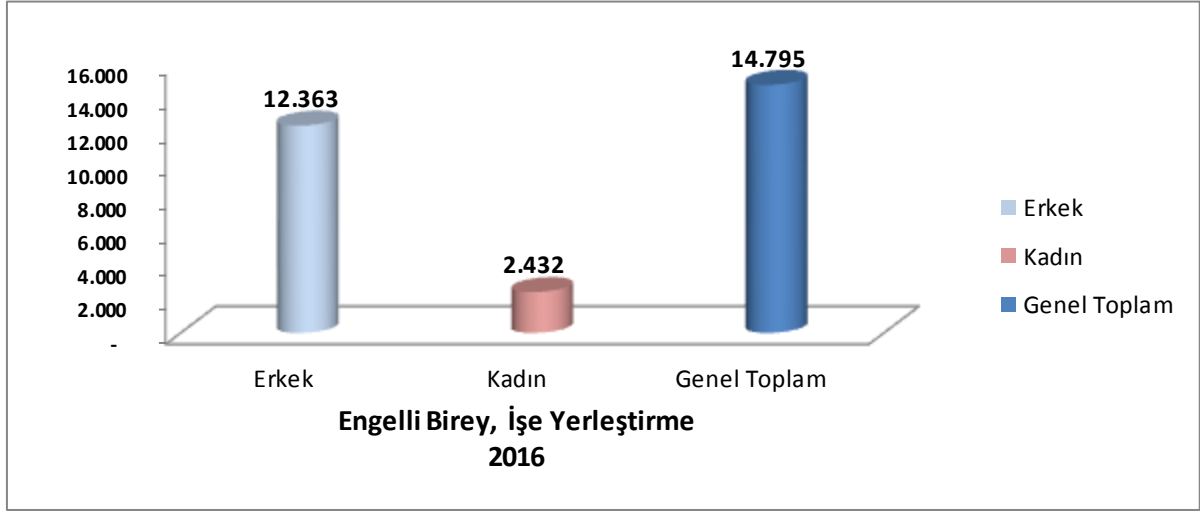
2016 yılında 342 Eski Hükümlü Kurum tarafından açılan girişimcilik eğitim programlarında eğitim görmüştür. Bu kapsamda programdan faydalananların 8'i kadın, 334'ü erkeklerden oluşmaktadır.

4.2. Engelliler

Engellilerin istihdamını geliştirmeye yönelik olarak Kurumumuz tüm gücü ile çalışmakta olup engellilerin istihdamına yönelik olarak çeşitli politika tedbirleri almaktadır. Engellilerin istihdamına en etkin olarak kullanılan yöntem İş Kanununda yer alan engelli kotasıdır. Bu

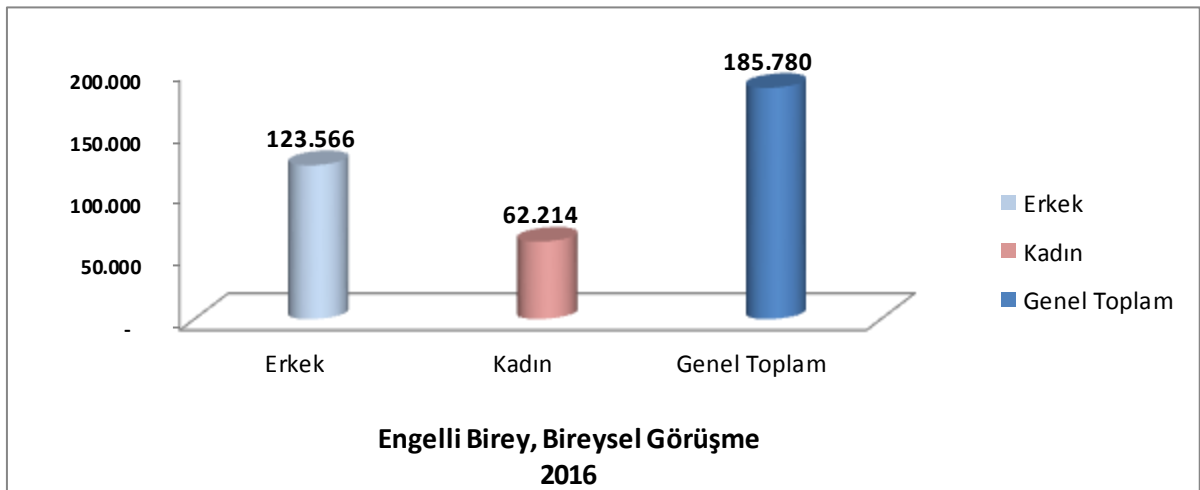
kapsamda kurumumuz kotaların doldurulması noktasında gerekli çalışmaları yürütmektedir. Ayrıca engellilerin istihdamları halinde işveren prim teşviki hazinece karşılanmakta ve engellilere yönelik düzenlenen aktif işgücü programlarında özel hükümler aracılığıyla engelli istihdamı desteklenmektedir.

Tablo 9: Engelli Birey İşe Yerleştirme

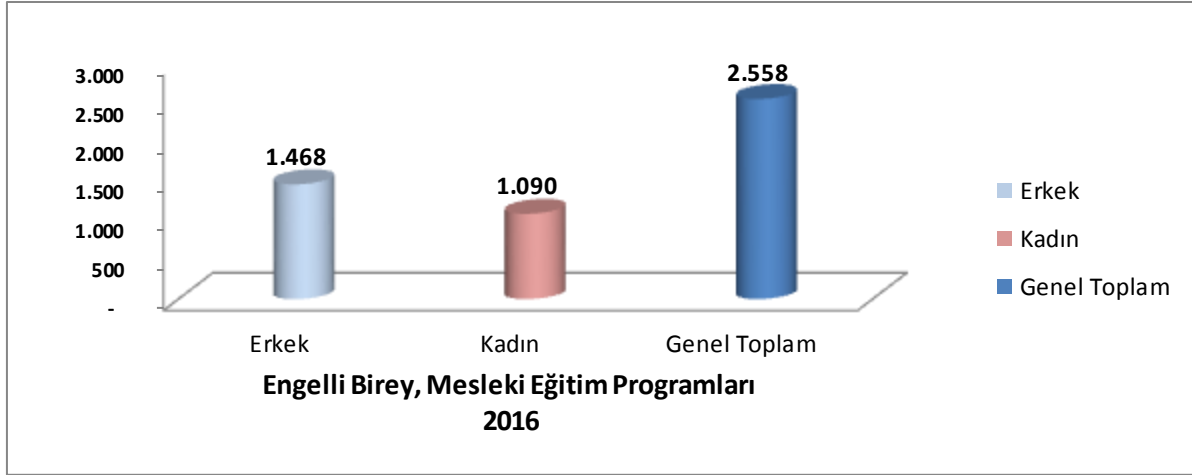
2016 yılında 14 bin 795 engelli Kurum tarafından açılan özel sektör açık işlerine yerleştiği görülmektedir. Bu kapsamda işe yerleşenlerden 2 bin 432'si kadın, 12 bin 363'ü erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 10: Engelli Birey Bireysel Görüşme

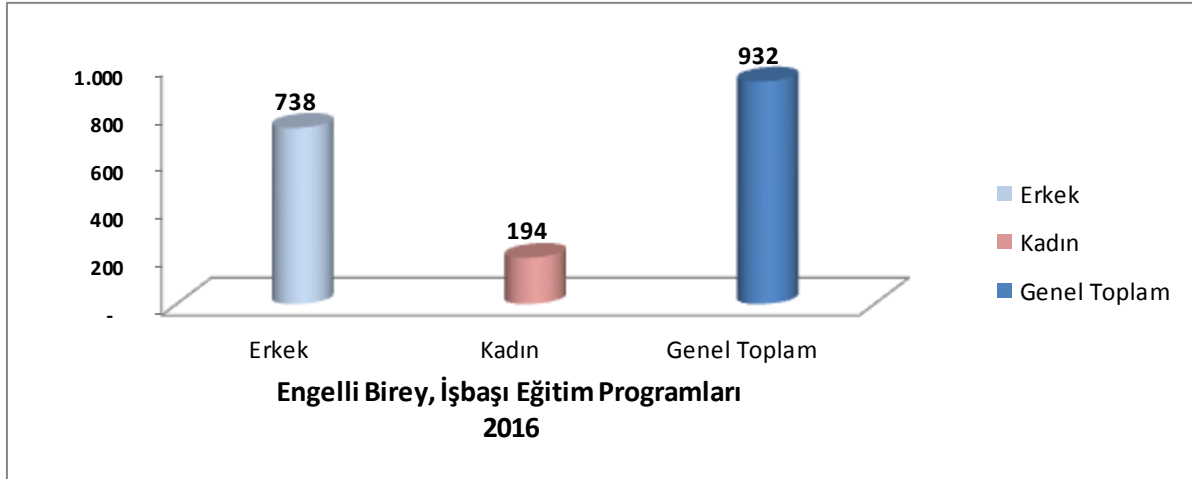
Bu kapsamda 2016 yılında 185 bin 780 engelli birey ile bireysel görüşme yapılmıştır. Bu kişilerden 123 bin 566'si erkek, 62 bin 214'ü ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Engelli Birey Mesleki Eğitim

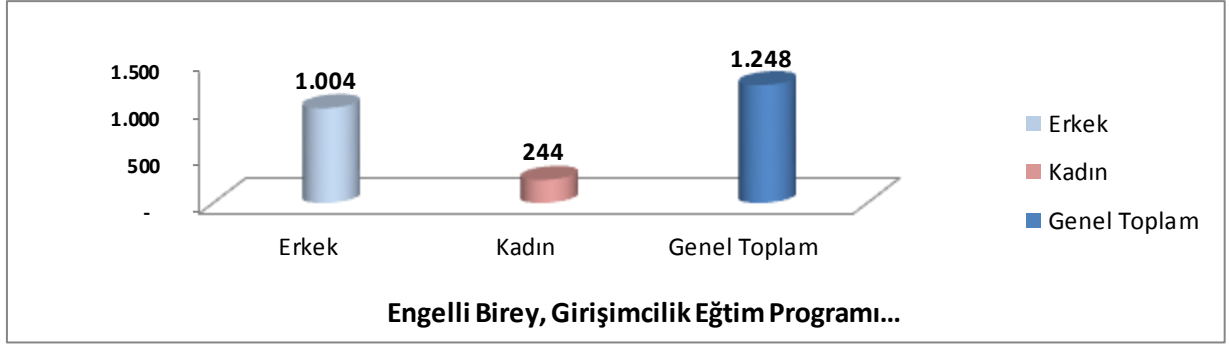
Bu kapsamda 2016 yılında 2 bin 558 engelli birey mesleki eğitim programlarından faydalandırılmıştır. programdan faydalananların bin 468'si erkek, bin 90'ı ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 12: Engelli Birey İşbaşı Eğitim

Bu kapsamda 2016 yılında 932 engelli birey işbaşı programlarından faydalandırılmıştır. Bu kapsamda programdan faydalananların 738'si erkek, 194'ü ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 13: Engelli Birey Girişimcilik Programları

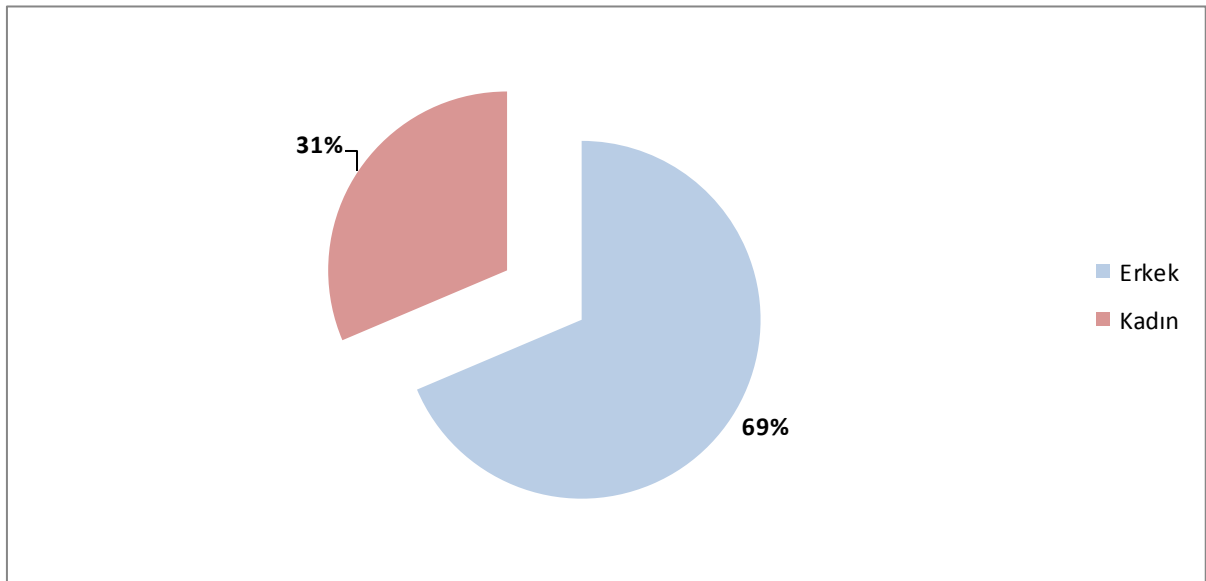

Bu kapsamda 2016 yılında 1.248 engelli birey mesleki eğitim programlarından faydalandırılmıştır. Programdan faydalananların 1.004'ü erkek, 244'ü ise kadınlardan oluşmaktadır.

4.3. Kadınlar

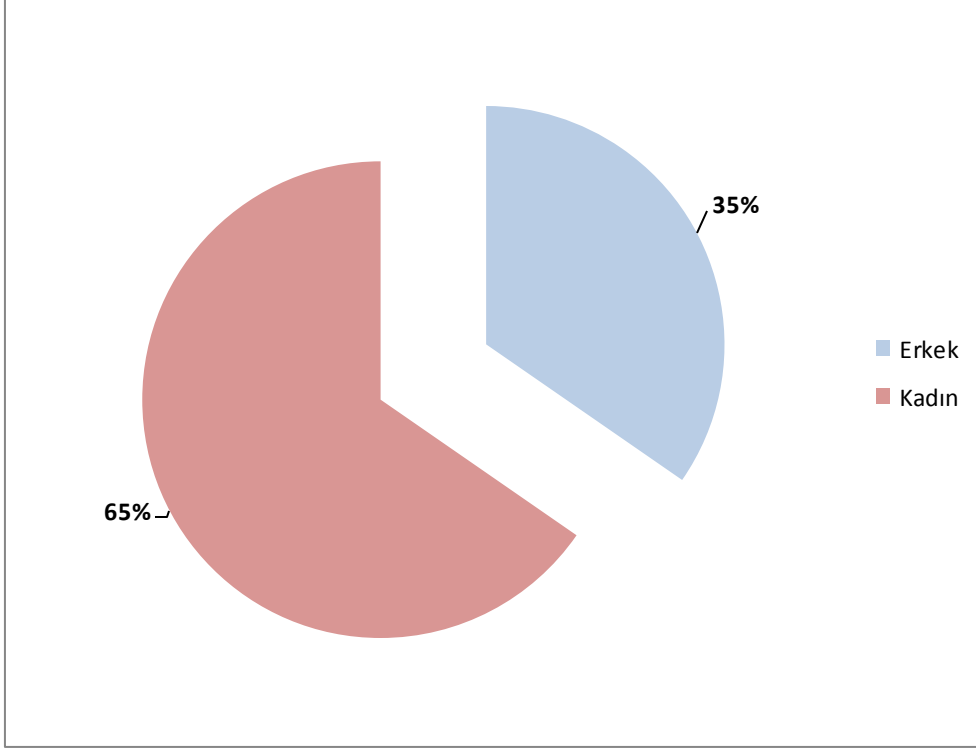
Kadınların istihdama katılma oranları OECD ve AB ülkelerine kıyasla oldukça düşük seviyelerde seyretmektedir. İşgücüne katılım oranlarının artırılması ve kadınların istihdama teşvik edilmesine ilişkin birçok tedbir üst politika metinlerinde alınmış ve Kurullar bu doğrultuda karar almaları gerektiği hususlarına Genel Müdürlükçe uyarılmıştır.

Tablo 14: Kadın, İşe Yerleştirme Oranı

Önceki yıllarla kıyaslandığında, işgücü piyasasına giren ve istihdamda kalan kadınların sayısında önemli bir artış görülmektedir. Ancak yine de bu artış yeterli olmayıp, kadınların işgücü piyasasındaki durumunun daha iyi noktalara getirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda İŞKUR tarafından kadın istihdamına büyük önem verilmekte olup, kadınlara yönelik faaliyetlerin nicelik ve niteliği her geçen gün artmaktadır. 2016 yılında toplam 784 bin 567 kişi İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirilmiş olup bu sayının 246 bin 236'sı kadın, 538 bin 331'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Oransal açıdan bakıldığında; işe yerleştirilenler içerisindeki kadın oranının % 31, erkek oranının ise % 69 olduğu görülmektedir.

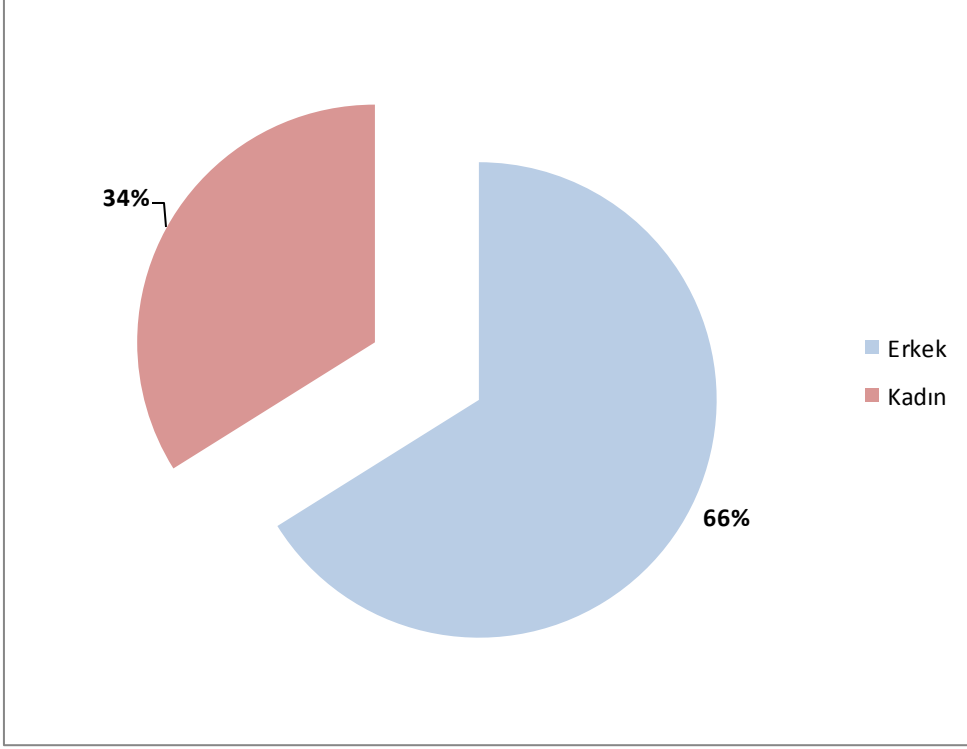
Tablo 15: Kadın, Mesleki Eğitim Kursları Faydalanıcı Oranı

Mesleki eğitim kursları, İŞKUR tarafından yürütülen önemli faaliyetlerden birisidir. Bu kapsamda 2016 yılında İŞKUR'un sunmuş olduğu mesleki eğitim kurslarından toplam 119 bin 172 kişi yararlanmış olup, bu kişilerin 77 bin 897'si kadın, 41 bin 275'i ise erkektir. Mesleki eğitim kurslarından yararlananların çoğunluğunun kadın olması dikkat çekicidir. Mesleki eğitim kurslarından yararlanan kadın sayısı, bu kurslardan yararlanan erkek sayısının neredeyse iki katıdır.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, mesleki eğitim kurslarından yararlananların % 65'i kadın, % 35'i ise erkeklerden oluşmaktadır.

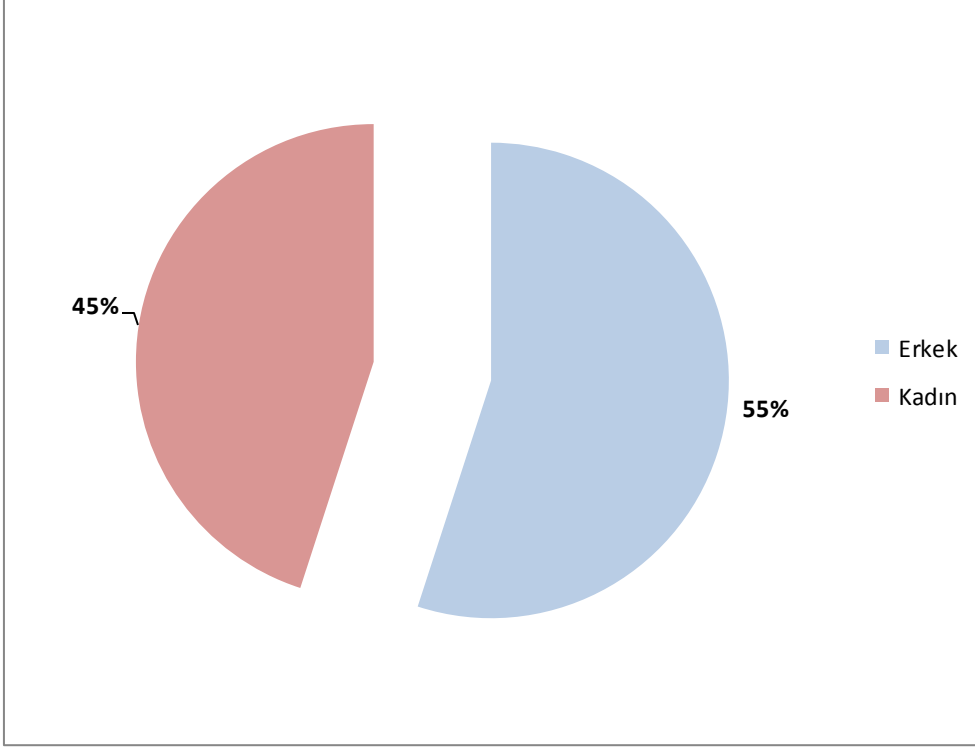
Tablo 15: Kadın, Bireysel Görüşme Oranı

İŞKUR tarafından yapılan bireysel görüşmelerle, vatandaşlarımız Kurum hizmetleri hakkında bilgi sahibi olmakta ve işgücü piyasasına giriş noktasında daha donanımlı hale gelmektedir.2016 yılında 4 milyon 72 bin 924 bireysel görüşme gerçekleştirilmiş olup, bu sayının 1 milyon 380 bin 695'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Bireysel görüşmenin oransal dağılımı; % 66 erkek ve % 34 kadın olarak gerçekleşmiştir.

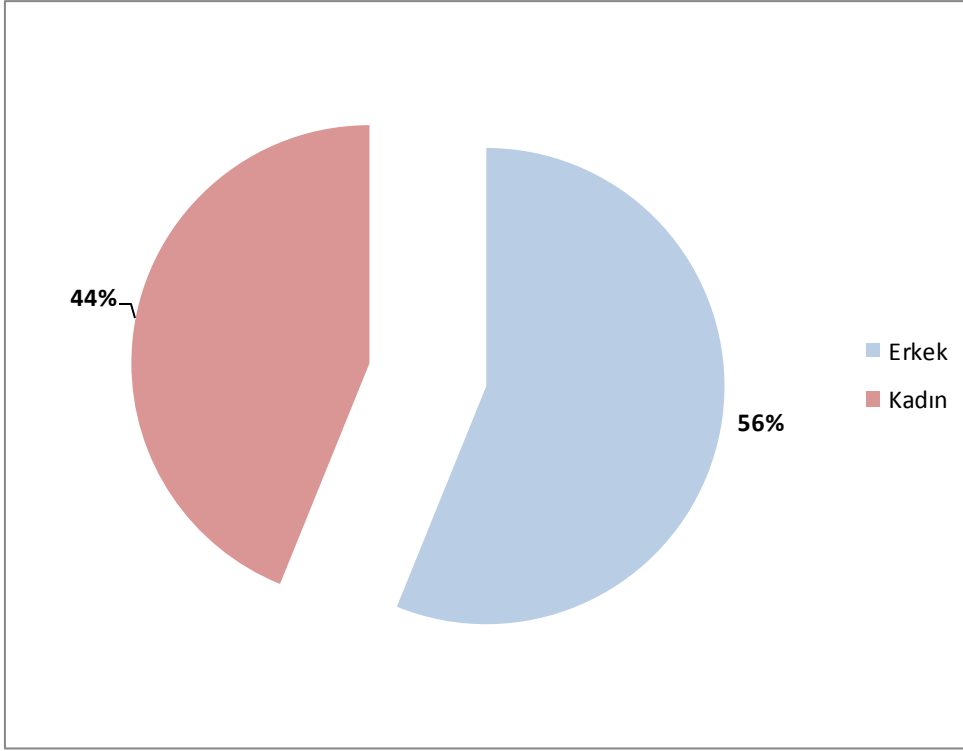
Tablo 16: Kadın, İşbaşı Eğitim Programları Faydalanıcı Oranı

İşbaşı eğitim programları, aktif işgücü piyasası programları içerisinde önemli bir yer tutmakta ve işgücünün niteliğinin artırılıp, istihdam edilebilirliği noktasında, İŞKUR'un kullanmış olduğu önemli argümanlardan birisini oluşturmaktadır.

2016 yılında da işbaşı eğitim programları, uygulanmaya devam etmiş ve 238.205 kişi, bu programlardan yararlanmışır. Bu kişilerin 131.000'i erkekler, 107.205'ini ise kadınlar oluşturmaktadır. Tablodan da görüleceği üzere, işbaşı eğitim programlarına katılanların % 45'ini kadınlar, % 55'ini ise erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 17: Kadın, Girişimcilik Eğitim Programları Faydalancı Oranı

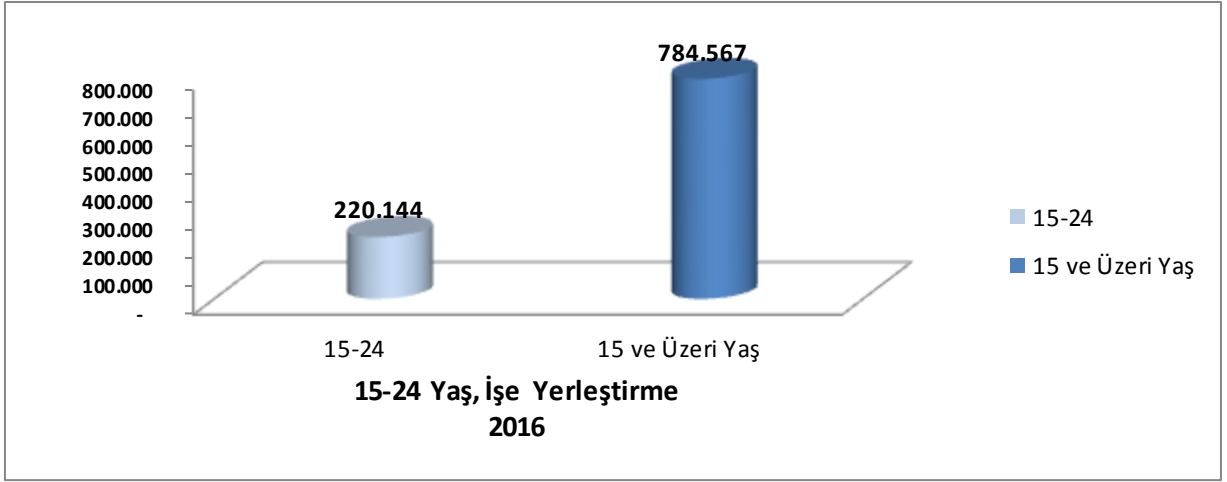

Girişimcilik eğitim programlarından 2016 yılında yararlanan sayısı 63 bin 261'dir. Katılımcıların 35.509'u erkek, 27.752'si ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu programlara katılanların % 44'ü kadın ve % 56'sı erkektir.

4.4. Gençler

Genç işsizlik; bir ekonomide, 15-24 yaş aralığına bulunan bireyler arasında yaşanan işsizliktir. "Çalışma istek ve gücünde olup makul ve uygun bir iş bulamayan 15-24 yaş arasında bulunan kişi, genç işsiz olarak tanımlanmaktadır." Belirli bir dönemde, işsiz tanımına uyan 15-24 yaş grubundaki gençlerin sayısının, bu yaş grubundaki toplam işgücü sayısına oranı, genç işsizlik oranını verir.

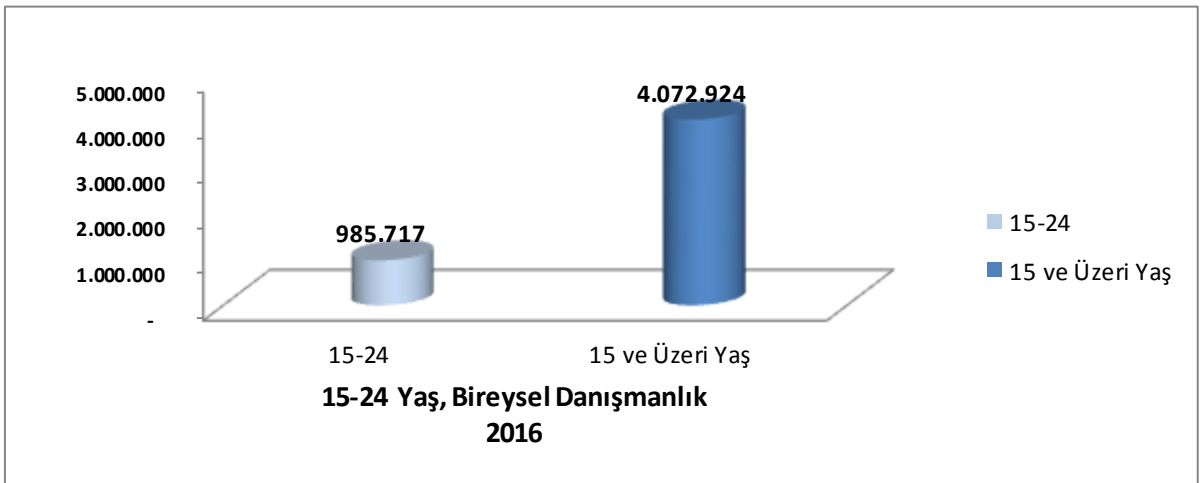
Tablo 18: Genç, İşe Yerleştirme

Gençler, işgücü piyasasına girişte sorunlar yaşayan gruplardan bir diğerini oluşturmaktadır. İŞKUR, diğer özel politika gerektiren gruplarda olduğu gibi, gençlere yönelik olarak da geliştirmiş olduğu çözüm yolları ve sunmuş olduğu hizmetlerle, genç istihdamının artırılması noktasında çok önemli bir fonksiyonu yerine getirmektedir.

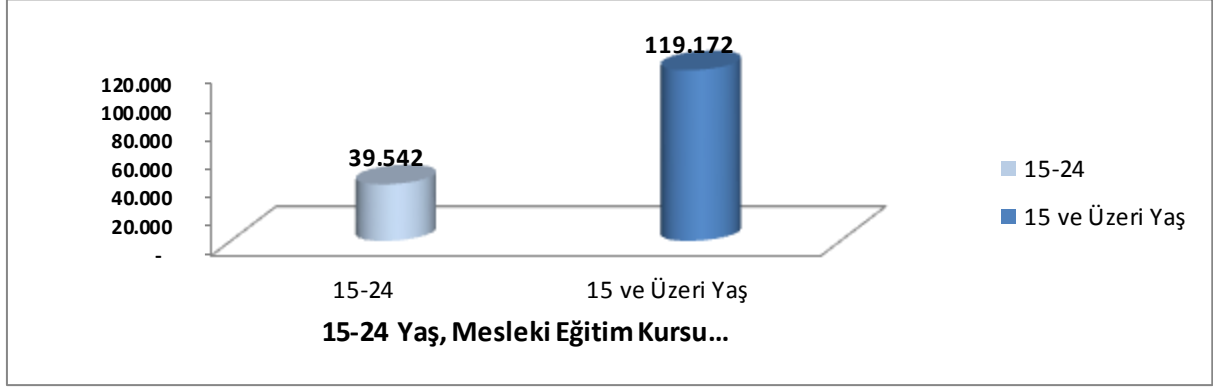
2016 yılı verileri incelendiğinde, bu yıl içerisinde toplam 784 bin 567 kişinin işe yerleştirildiği, bu kişilerin arasında bulunan 220 bin 144 kişinin 15-24 yaş grubu arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 19: Genç, Bireysel Görüşme

İş arayan vatandaşlarımızın daha kolay bir şekilde işe girmesi noktasında önemli bir yere sahip olan bireysel danışmanlık çalışmaları 2016 yılında 4 milyon 72 bin 924 olarak gerçekleşmiş olup, 15-24 yaş grubunda yer alan gençlerde bu rakam 985.717'dir.

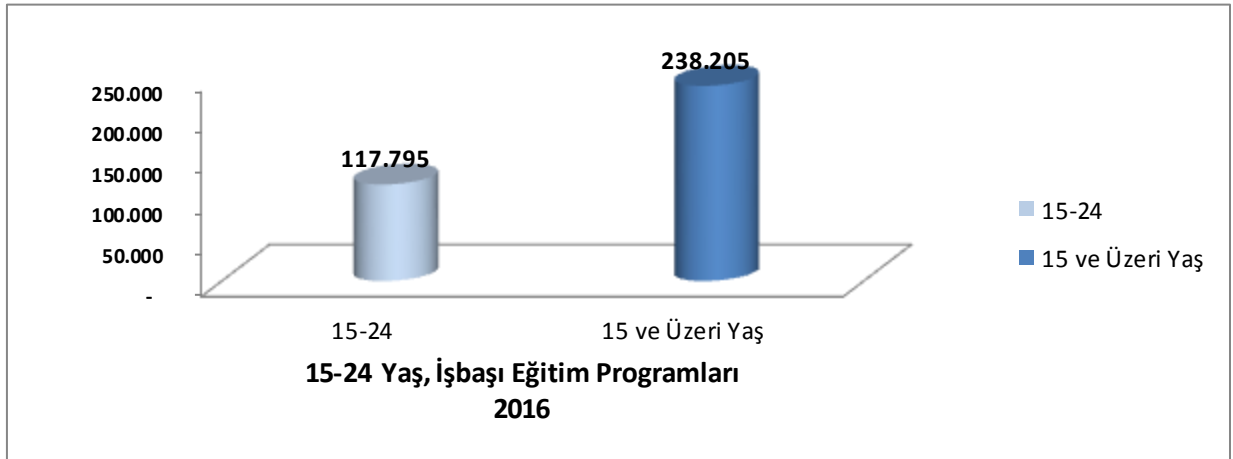
Tablo 20: Genç, Mesleki Eğitim

Mesleki eğitim kursları aracılığıyla, gençlerin mesleki niteliklerini geliştirme ve bunun sonucu olarak da istihdama katılma olasılıkları artmakta, işgücü piyasasında kalmaları kolaylaşmaktadır.

2016 yılında 15 ve üzeri yaşta bulunan toplam 119 bin 172 kişi, mesleki eğitim kurslarından yararlanmıştır. Bu kişilerin 39 bin 542 kişisi 15-24 yaş grubunda olan kişilerden oluşmaktadır.

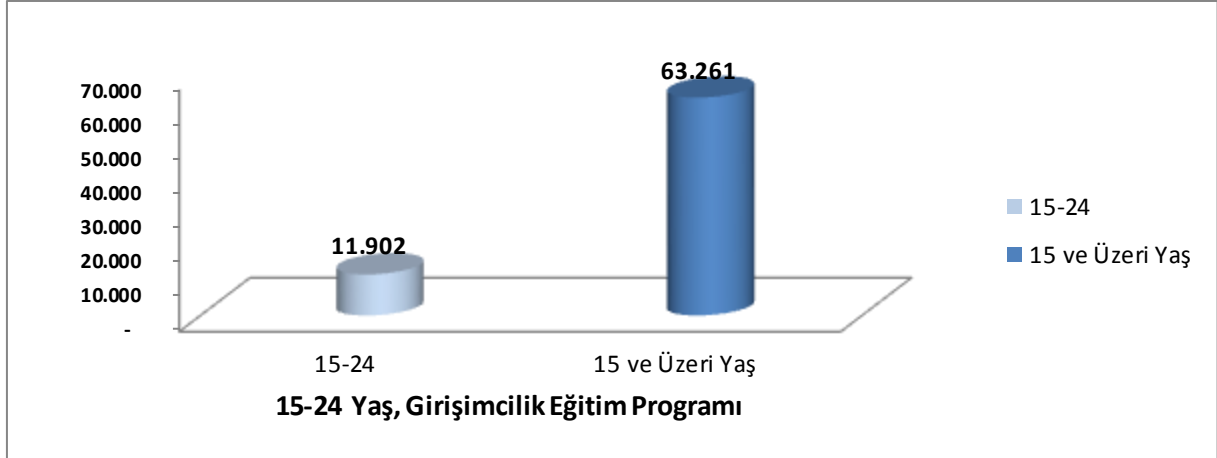
Tablo 21: Genç, İşbaşı Eğitim Programı

İşbaşı eğitim programları, işsizlerin işbaşında eğitimini ve işe daha kolay yerleştirilmesini amaçlayan programlardır.

Diğer yaş gruplarında olduğu gibi, 15-24 yaş grubu arasında yer alan gençler de işbaşı eğitim programlarından yararlandırılmaktadır. Bu yaş grubunda yer alan 117 bin 795 gencimiz, 2016 yılında bu programlara katılmıştır.

Tablo 22: Genç, Girişimcilik Eğitim Programı

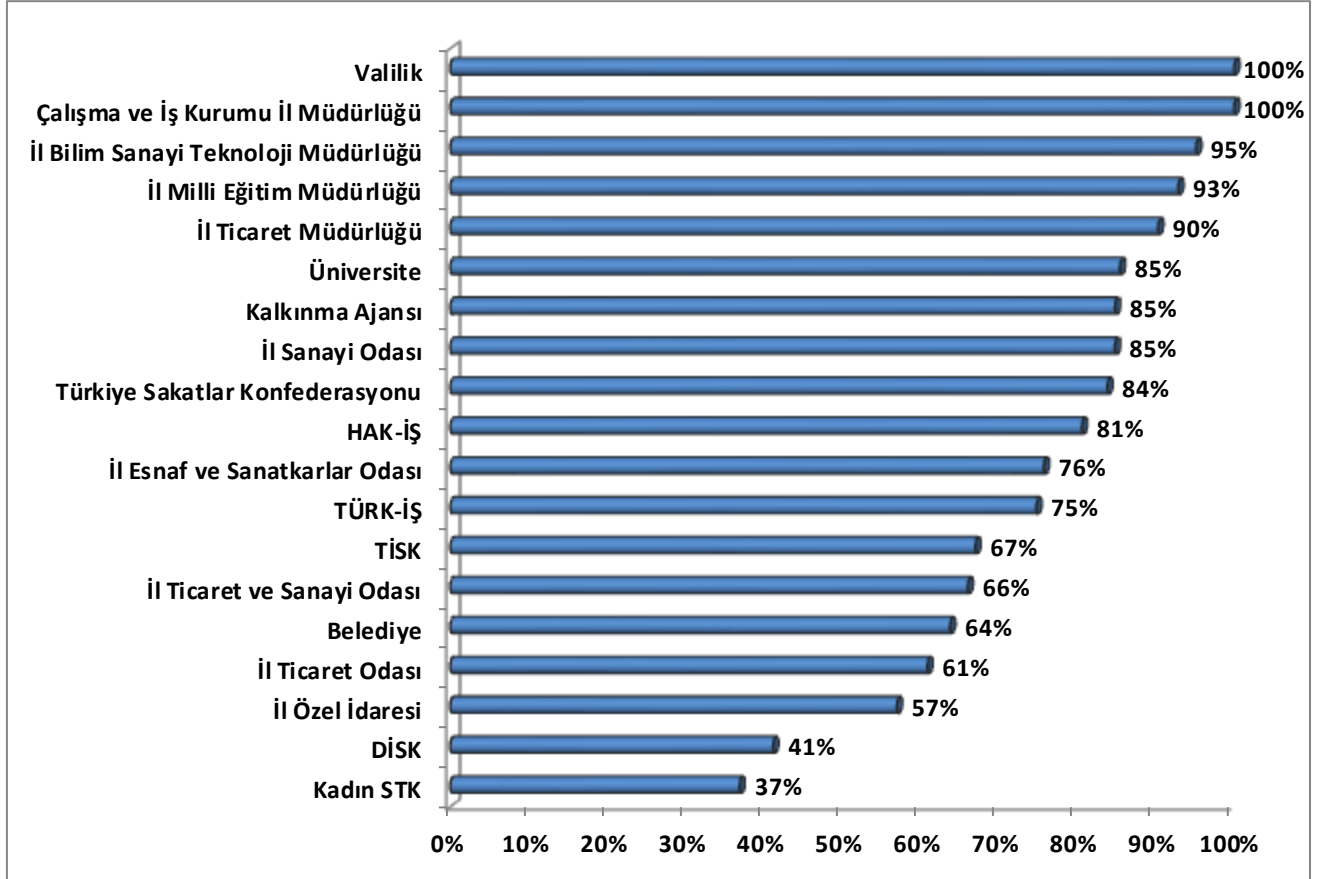
Girişimcilik eğitim programından faydalananların 11 bin 902'si 15-24 yaş arası gençlerden oluşmaktadır.

5. ÜYE KURUMLARIN TOPLANTILARA KATILIM DURUMLARI

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları; ülkemizin başta işgücü piyasası ve eğitim politikası olmak üzere pek çok konuda önemli fonksiyon üstlenen kurullardır. Bu kadar büyük öneme sahip olan kurulun üyeleri de çok çeşitli bir yelpazeye sahiptir.

11/10/2011 tarih ve 665 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kurul üyesi kurum ve kuruluşlarda birtakım değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişikliklerle Kurulun yapısı daha güçlü hale getirilmiştir. 665 sayılı KHK ile yapılan değişiklikten sonra İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları; valinin başkanlığında, belediye başkanı, büyükşehir belediyesi bulunan illerde büyükşehir belediye başkanı veya genel sekreteri ya da genel sekreter yardımcısı, il özel idaresi genel sekreteri, il milli eğitim müdürü, il bilim, sanayi ve teknoloji müdürü, çalışma ve iş kurumu il müdürü, il ticaret ve sanayi odası başkanı veya başkanları, işçi konfederasyonlarından birer temsilci, işveren konfederasyonlarından birer temsilci, Sakatlar Konfederasyonundan bir temsilci, il esnaf ve sanatkârlar odaları birliği başkanı, ilde bulunan yükseköğretim kurumlarının çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümü veya mesleki teknik eğitim bölümlerinden valinin belirleyeceği bir öğretim üyesi, il gümrük ve ticaret müdürü, kalkınma ajansı temsilcisinden oluşmaktadır.

Tablo 23: Üye Kurum ve Kuruluşları Toplantılara Katılım Oranları

Yerel düzeyde başarılı politikalar üretebilme noktasında oldukça büyük bir öneme sahip olan İİMEK'lerin kendilerinden beklenen politikaları etkin bir şekilde ortaya koyabilmeleri için öncelikle Kurul üyelerinin Kurul toplantılarına tam katılım sağlamaları gerekmektedir. Bu anlamda asıl görev, Valilere düşmektedir.

Yukarıda yer almakta olan grafikteki veriler incelendiğinde; Kurul başkanı olan Valilerin toplantılara katılım oranının % 100 düzeyinde gerçekleşmiş olduğu görülmektedir.

Kurul üyesi olan kurum ve kuruluşların katılım durumları değerlendirildiğinde ise; Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin toplantıların tamamına katılım sağladıkları; Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüklerinin % 95 seviyesindeki katılım oranı ile Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin ardından en yüksek katılım oranına sahip olduğu görülmektedir.

%93 seviyesindeki oran ile İl Milli Eğitim Müdürlükleri, Kurul toplantılarına en yüksek düzeyde katılım sağlayan üçüncü Kurul üyesi olarak karşımıza çıkmaktadır. İl Ticaret Müdürlükleri de % 90'lık katılım oranı ile Kurul toplantılarına yüksek düzeyde katılım sağlayan üyeler arasında yer almaktadır.

Kurulmuş oldukları bölgelerin kalkınmasında önemli bir misyona sahip olan Kalkınma Ajanslarının Kurul toplantılarına katılım oranı % 85 olarak gerçekleşmiştir. Benzer şekilde kurulmuş oldukları illerin ve ülkemizin gelişimi için bilim üreten üniversitelerin katılım oranı da % 85 olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizdeki en önemli sivil toplum kuruluşlarından birisi olan ve engelli vatandaşlarımız için değerli çalışmalara imza atan Türkiye Sakatlar Konfederasyonunun Kurul toplantılarına katılım oranının % 84 olduğu görülmektedir.

İşçi Konfederasyonlarının kurul toplantılarına katılım durumları incelendiğinde; en yüksek katılım oranının % 81 ile HAK-İŞ'de olduğu, HAK-İŞ'i % 75 ile TÜRK-İŞ'in izlediği görülmektedir. DİSK'in katılım oranı ise % 41'dir. İşveren tarafını temsil eden TİSK'in kurul toplantılarına katılım oranı ise % 67 olarak gerçekleşmiştir.

Kadın sivil toplum kuruluşları, % 37'lik oran ile Kurul toplantılarına en düşük düzeyde katılım sağlayan kuruluş olarak karşımıza çıkmaktadır. % 37 olarak gerçekleşen bu oran, oldukça düşük bir katılım düzeyini ifade etmekte olup, önümüzdeki yıllarda bu oranın yüksek düzeylere çıkarılması, oldukça büyük bir önem arz etmektedir.

6. KURULLARDA ALINAN ÖRNEK KARARLAR

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarında toplumsal cinsiyet eşitliği, çocuk işçiliği, genç, engelli ve eski hükümlülere yönelik olarak önemli kararlar alınmıştır.

2016 yılında; toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik 41, çocuk işçiliğine yönelik 32, gençlere yönelik 36, engellilerle yönelik 90 ve eski hükümlülere yönelik olarak ise 17 adet karar alınmıştır.

2016 yılında İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarında alınmış olan örnek kararlardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

Adana’da; engelli ve Eski Hükümlülere Yönelik Projelerin hazırlanması konusunda, Kalkınma Ajansı tarafından engelli derneklere ve kendi işini kuracak bireylere eğitim verilmesine karar verilmiştir.

Temsa ve Adana Çalışma ve İş Kurumu işbirliğinde Mayıs ayı içerisinde iş arayan engellilerle, engelli çalıştırmak isteyen işverenlerin bir araya getirileceği engellilere yönelik fuar düzenlenmesine karar verilmiştir.

Batman’da; Dezavantajlı gruplara (Uyuşturucu Bağımlıları, Denetimli Serbestlikten Yararlananlar, Gazi ve Şehit Yakınları vb.) yönelik spesifik projelerin geliştirilmesine karar verilmiştir.

Bilecik’de; tarımsal alandaki gelişmeler ve bu alanda yapılan faaliyetler ile istihdam ve eğitim ayrıca genç çiftçi hibe desteklemesi konularında Kurul üyelerini bilgilendirmiş olup bu bilgilendirmeden yola çıkarak İl çapında Kurumların Kamu kaynağının etkin kullanımı adına tarımsal ve mesleki eğitim ile istihdam konularında işbirliği içerisinde ortak çalışma yapmalarına karar verilmiştir.

Bursa’da; Bursa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ile Uluslararası Çalışma Örgütü(ILO)’nun işbirliği ile uygulanan “Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye’de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi” projesi kapsamında yürütülecek olan ve Bursa İş Kadınları ve Yöneticileri Derneğinin yüklenici olacağı 150 kişilik Girişimcilik Eğitim Programının onaylanmasına karar verilmiştir.

Çanakkale’de; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi’nce şehrimizin öne çıkan ve eleman ihtiyacı olan işletmelerine geziler düzenlenerek, öğrencilere işletmelerin tanıtılması için gereğinin yapılmasına karar verilmiştir.

Denizli’de; çalışan kadın sayısı 150’nin üzerinde olan iş yerlerinin kreş açma zorunluluğunun olduğu dikkate alınarak, bu yükümlülük altında bulunan iş yerlerinin kreş açıp açmadıklarının incelenmesine, konu ile ilgili kanuni yükümlülüklerinin hatırlatılmasına, kadınların çalışma hayatına katılımının kolaylaştırılması ve istihdamlarının artırılması çerçevesinde; Denizli Sanayi Odası, Denizli Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü, Denizli Büyükşehir Belediyesi, Pamukkale Belediyesi ve Merkezefendi Belediyesi’ne, belirtilen kurum ve kuruluşların destekleri ile Denizli genelinde semtlerde kreş yapımı için öneride bulunulmasına karar verilmiştir.

Erzurum’da; Ulusal Strateji Begeri kapsamında yılda en az bir kez kurul gündemine alınması gereken toplumsal cinsiyet eşitliği, genç istihdamı, çocuk işçiliği ve tarımsal alandaki gelişmeleri istihdam olanakları Kurulda görüşülerek Kurulca bu konularla ilgili paydaş kuruluşlar olan Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, İl Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüyle iletişime geçilerek ortak bir çalışma grubu oluşturmasına karar verilmiştir.

Gaziantep’de; toplumsal cinsiyet eşitliği ve genç istihdamı konularında Gaziantep Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünce bilgilendirme yapılmıştır. İstihdamda kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmalar Kamu Kurumları, STK’ lar, Üniversiteler ve medya ortaklığıyla yürütülmektedir. Cinsiyet eşitsizliğinin yarattığı olumsuz durumlar, eşitliğin toplum açısında yararları konuları üzerine bilgilendirme yapılmıştır.

Giresun’da; gençlere yönelik kariyer planlaması, iş arama yardımları, eşleştirme ve danışmanlık hizmetleri sunulması gençlerin işgücü eğitimleri ile desteklenmesi, genç Girişimciliğin desteklenmesi, gençlerin kayıt dışı çalışmasıyla mücadele edilmesine ve gençlere Girişimcilik perspektifinin kazandırılmasını sağlamaya yönelik çalışmaların yapılmasına karar verilmiştir.

Malatya’da; çocuk işçi çalıştırılmasının önlenmesi için TSO, ESOB tarafından üyelerine ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı okullarda yapılan veli toplantılarında sınıf öğretmenleri tarafından öğrenci ailelerine ve İŞKUR tarafından İş ve Meslek Danışmanlarıca yapılan işyeri ziyaretlerinde işverenlere gerekli bilgilendirmelerin yapılmasına ve uyuşturucu bağımlılığı ile mücadele kapsamında bağımlılık tedavisi aşamasındaki kişilere yönelik olarak; İl Emniyet Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Denetimde Serbestlik Müdürlüğü, AMATEM ve İl Sağlık Müdürlüğü, Belediyeler, Milli Eğitim Müdürlüğü ve Üniversite gibi kuruluşlardan talep gelmesi halinde İŞKUR ve ilgili kurum tarafından işbirliği kapsamında mesleki eğitim kursu düzenlenmesine, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi için işverenlerin özellikle kadınları istihdam etmeleri hususunda teşvik edilmesine ve kadınların istihdam edilebilirliklerinin artırılması hususunda gerekli çalışmaların yapılmasına ayrıca genç istihdamının artırılması için işverenlerin istihdam teşvikleri hakkında detaylı olarak bilgilendirilmesine karar verilmiştir.

Nevşehir’de; çocuk işçiliği konusunun görüşülerek 16 yaş altı çocukların eğitim çağında olmaları nedeniyle eğitime (orta öğretime) yönlendirilmesi için İl Milli Eğitim Müdürlüğünce özellikle 7. ve 8. Sınıflarda okuyan öğrenci ve velilerinin bilgilendirilmesi için Rehber öğretmenler vasıtasıyla çalışma yapılmasına; işverenlere de 18 yaş altı çocuk işçilerin ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmaması için bilinçlendirme toplantıları (Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği ve Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı) yapmaları hakkında karar verilmiştir.

Sivas’da; Türkiye İş Kurumu tarafından Engelli ve Eski Hükümlülerin kendi işini kurmaya yönelik verilen desteğin ilimizde daha geniş kitlelere duyurulması için Sivas Valiliğince engelli vatandaşlarımız için Ramazan Ayı içerisinde düzenlenecek iftar programı sonrası hibe desteğine yönelik Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından tanıtıcı sunumların yapılmasına karar verilmiştir.

Yalova’da; İŞKUR’un Engelli ve Eski Hükümlülere yönelik destekleri hakkında yerel basın ve diğer iletişim kanalları yolu ile dernekler ve ilgili vatandaşlarımızın bu konuda bilgilendirilmesine ve Ulusal istihdam stratejisi doğrultusunda, tarımsal alandaki gelişmeler ve istihdam olanakları konusunda Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak “Tarımda Kadın Girişimciliğinin Güçlendirilmesi Programı” ile 2 grup uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin yapılmasına karar verilmiştir.

7. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

2016 yılı İİMEK faaliyetleri değerlendirildiğinde; yerelde istihdam ve mesleki eğitime ilişkin olumlu gelişmelerin yaşandığı, ancak Kurulların etkinliğinin daha üst düzeylere çıkarılması noktasında çalışılması gerektiği görülmektedir. Yereldeki işgücü ihtiyacının tespit edilmesi, mevcut işgücünün niteliklerine uygun iş alanları oluşturulması ve işgücünün yeni mesleki alanlara yönlendirilmesi gibi oldukça büyük öneme sahip politikaların üretilmesi için Kurulların etkinliğinin artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

3 Kasım 2015 tarihinde yapılan 8 inci İŞKUR Olağan Genel Kurul toplantısında İİMEK’lerle ilgili olarak; Kurullarının etkinleştirilmesi, kurumsal kapasitelerinin artırılması, Kurul çalışmalarının izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik mekanizmaların iyileştirilmesine yönelik karar alınmıştır.

2023 vizyonu ile hazırlanan Ulusal İstihdam Stratejisi’nde doğrudan İİMEK’lerle ilgili olarak; Kurullarının işlevsellik ve etkinliğinin artırılması, çocuk işçiliği, toplumsal cinsiyet eşitliği ve

genç istihdamının yılda en az bir kez İİMEK gündemine alınacağı, tarımsal alandaki gelişmeler ve istihdam olanakları konusunda görüşü alınmak ve bu alanda yapılabilecek faaliyetleri belirlemek üzere Tarım İl Müdürlüklerinin yılda en az bir kez İİMEK toplantılarına katılım sağlayacağı hususları yer almaktadır.

İİMEK'lerin etkinliğinin artırılması amacıyla, İl Müdürlükleri ile çeşitli yazışmalar yapılmış olup, bu yazışmalarda; UİS'te ifade edilen konularla ilgili gerekli tedbirlerin alınması ve İl Müdürlerinden alınan kararların tespiti ve uygulamaya yönelik izleme-değerlendirme sürecinin etkin yönetilmesi noktasında gerekli koordinasyonu başta valiler olmak üzere paydaşlarla birlikte sağlaması talep edilmiştir. 18.02.2016 tarih ve 2837 sayılı Bakanlık talimatı ile de Valilerden İİMEK'lerin etkinliğini artırmak için gerekli tedbirleri alması talep edilmiştir.

Hizmet sunumunda etkinliği artırmak ve uygulamada karşılaşılan sorunların önüne geçmek amacıyla, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'te; 25/8/2015 tarih ve 29456 sayılı Resmi Gazete ile 21/1/2016 tarih ve 29600 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerle;

- ❖ «Kurul toplantılarına Genel Müdürlükten İstihdam Uzmanları, Daire Başkanları ve üstü düzeyde katılım sağlanabilir» hükmüyle merkez-yerel işbirliği daha da güçlendirilmiştir.
- ❖ «Toplantılar, “il istihdam politikası” ve “il mesleki eğitim politikası” başlıklarında yapılacak iki oturumdan oluşur. Oluşturulacak il mesleki eğitim politikalarının istihdam politikaları ile uyumlu olmasına dikkat edilir» denilerek toplantıların etkinliği artırılmıştır.
- ❖ «Genel Müdürlük tarafından yazı ile bildirilen ve devletin genel işgücü piyasası politikaları ile uyumlu politikalar öncelikli olarak dikkate alınır» hükmü ile İİMEK kararlarının üst politika belgeleri ile eşgüdümlü olması amaçlanmıştır.
- ❖ Denetim Kurulunun aktif işgücü hizmetleri kapsamındaki kurs ve programlar ile sonuçlarını, her ay denetleme yetkisi, «faaliyet süresince en az bir kere» olarak değiştirilmiştir. Böylece denetimlerde etkinlik artırılmıştır.

- ❖ Kurul ve organlarının verimli çalışmasını sağlayacak adımlar atılmış, üyelerin mazeretsiz katılmama gibi durumlarına yönelik tedbirler getirilmiştir.
- ❖ Denetim üyelerinin belirlenmesinde, Kurulların ana paydaşı olan MEB temsilcisine öncelik verilmesi hükme bağlanmıştır.
- ❖ Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliği kapsamındaki kurs/programların uygulanması sürecinde oluşabilecek sorunlar için öngörülen yaptırımlarla İİMEK Yönetmeliğindeki yaptırımlar uyumlaştırılmıştır.

Engelli, toplumsal cinsiyet eşitliği, genç, çocuk işçiliği ve eski hükümlü konularında 2016 yılında İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarında oldukça önemli kararlar alındığı görülmektedir. Kurullarda;

Engelli vatandaşlarımızla ilgili olarak 91,

Toplumsal cinsiyet eşitliği hakkında 41,

Gençler konusunda 36,

Çocuk işçiliği ile ilgili olarak 32,

Eski hükümlülerle ilgili olarak 17

karar alındığı görülmektedir.

2023 vizyonu ile hazırlanan Ulusal İstihdam Stratejisinde İİMEK'lerle ilgili olarak alınan kararlar, 3 Kasım 2015 tarihinde yapılan 8 inci İŞKUR Olağan Genel Kurul toplantısında İİMEK'lerle ilgili olarak yapılan değerlendirmeler, 18.02.2016 tarih ve 2837 sayılı Bakanlık talimatı ile Valilerden İİMEK'lerin etkinliğini artırmak için gerekli tedbirleri alınmasının istenilmesi, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'te; 25/8/2015 tarih ve 29456 sayılı Resmi Gazete ile 21/1/2016 tarih ve 29600 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren değişikliklerle, İİMEK'lerin yapısının güçlendirilmesi, daha katılımcı bir yaklaşımın benimsenmesi, etkinlik ve verimliliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Sözü edilen değişiklikler ve alınan kararların, İİMEK'lerin üzerinde olumlu yansımalarının olacağı açıktır. Ancak, İİMEK'lerden beklenen etkinlik ve verimliliğinin artırılması noktasında bunlar yeterli olmayıp, yereldeki aktörlerin yaklaşımı büyük önem arz etmektedir. Başta Valiler olmak üzere, diğerk Kurul üyelerinin atacağı adımlar, Kurulları sahiplenme düzeyi ve Kurul toplantılarına aktif katılım gösterilmesi, İİMEK'ler ile ilgili olarak ön plana çıkan hususların başında yer almaktadır. Arzu edilen yaklaşımların ortaya konulması halinde; mevzuatta yer alan hüküm gereğince her yıl dört kez olağan, ihtiyaca binaen olağanüstü olarak toplanan İİMEK'ler hem yerel düzeyde, hem de genel düzeyde isabetli kararlar alan, verimliliği yüksek, kalkınmaya katkısı olan, işgücü piyasasının ihtiyaçları, çocuk işçiliğinin önlenmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve özel politika gerektiren gruplarının istihdamının kolaylaştırılması başta olmak üzere hayati önem arz eden pek çok konuda etki düzeyine, önceki yıllara oranla çok daha üst seviyede olan Kurullar haline gelecektir.